

Domoljub

V Ljubljani, 25. oktobra 1939

Leto 52 • Štev. 43

Delo razdiračev

Čisto zadovoljnih ljudi na svetu ni. Ni jih nikoli bilo, ker ne živimo v raju, in jih ne bo. Danes pa je morda še neprimerno več nezadovoljnosti med ljudmi, kot jo je bilo kdaj poprej. Družabni red, v katerem živimo, je slab. Človeška družba res potrebuje temeljitega zboljšanja. Vse to vzbuja nezadovoljnost. Več nezadovoljnosti je danes tudi zato, ker ljudje ne pomislijo, da se da odpraviti slabe strani človeške družbe le z delom in z velikim premislekom, ne pa z razbijanjem in godrnjanjem. Z zabavljanjem se ni še nikoli nič zgradilo in s praznim besedičenjem še nikoli nič popravilo. Pa še tega ne smemo pozabiti, da je tudi za to več nezadovoljnosti danes, ker ljudje pozabljamo, kako molimo dnevno v očenasu: Zgodi se Tvoja volja.

Hajski na delu

To dobo splošne povečane nezadovoljnosti zlasti izrabljajo komunisti, da sejejo svoje seme razdora. Čim več je nezadovoljnosti med drugimi, tem bolj so oni sami zadovoljni. Apostoli uničevanja in razbijanja so pridno na delu, da bi napravili na svetu popoln nered, da bi tako posamezni komunistični voditelji prišli na vrh in da bi lahko po ruskem zgledu vihteli bič nad nespametnim ljudstvom, ki si je dalo omamljeno ugrabiti svobodo. Na Slovenskem imamo že lepo število pravih komunistov, vendar to število izgine v primeri s številom tistih nespametnih pomagačev komunizma, ki nasedajo vsaki hudobni novici in jo nosijo naprej ter širijo okrog sebe novo nezadovoljnost. Taki nespametni pomagači so ljudje mehkih možganov. To so ljudje brez lastne sodbe, to so ljudje, ki jih vsak sunek zanesa, kamor jih hoče, ali da uporabimo svetopisemsko besedo, so »kakor tra, ki ga veter maje«. Zabavljati je namreč veliko lažje kakor delati. Kot papiga ponavljati, kar razširjajo komunisti, je silno lahko in ne zahteva nobene pameti in nobene misli. Ko človek pomisli na to množico komunističnih pomagačev, ki se jim pravi komunisti smejejo v pest, se spomni na drugo svetopisemsko besedo: »Če slepec slepca vodi, oba v jamo padeta.«

Vedno je bilo na svetu tako, da se je hudobija rada spečala z neumnostjo. Kaj vse prenesejo bedaki, ki verjamejo komunizmu. Le pogledimo, kake stvari so prav v zadnjem času govorili in širili!

Ko so se pojavili na Karpatih boljševiki, so takoj dvignili komunistični zaslepljeni glave in govorili: »Zdaj je pa prišel čas, da bomo kmalu podirali cerkve.« Pаметen mož, ki je slišal takega komunističnega bedaka, ga

je zavrnil, rekoč: »Ali bodo tvoji komunisti potem jedli opeko in kamenje razdrte cerkve?« Od razbijanja namreč še nikoli nihče ni bil sit.

Dvajset let je že minilo, ko so vpili, da so duhovniki krivi vojske. Zadnje tedne so že spet prinesli to staro neumnost na dan. Saj vemo, da ljudje vsega tega ne verjamejo. Saj vedo, da tak hujskač govori samo iz hudobije. Toda žalostno je že to, da ga sploh kdo posluša.

In kar resno so zagnali, ko so se začele orožne vaje: »Korošec je kriv.« Hujskali so može in fante, ki so morali v vojaško uniformo: »To imate, ker ste volili Korošca!« Kakor da je napadov na poljsko državo kriv kak duhovnik ali kakor da je mednarodne napetosti kriv kak slovenski politik. Človek premišljuje, kaj je večja neumnost, da si kdo upa kaj takega reči, ali da ga kdo posluša.

In ko govorimo o teh hujskačih, ne pozabimo, da je res njihova neumnost včasih obžudovanja vredna. Kako so divjali še pred kratkim proti nemškemu in italijanskemu fašizmu! Vsega hudega — poleg vere in duhovnikov seveda — so bili krivi na svetu voditelji nemške in italijanske diktature. Zdaj pa se zveže njih napol bog Stalin z nemškim narodnim socializmom in uboga komunistična pamet mora pritrdjevati. Kar so pred kratkim preklinjali, danes povišujejo. Komunist, ki v Boga ne veruje, trdno veruje, da njegov ljubljeneц Stalin vse prav naredi, kar naredi. Koliko so ravno komunisti govorili o svobodi malih narodov! Pa se zveže boljševizem z uničevalci poljskega naroda, naš komunist pa vsemu temu ploska.

Za tako brihtnimi glavami našega komunizma pa hodijo tisti pomagači komunizma,

ki vsako komunistično geslo neso naprej in ljudi mešajo in begajo,

Beseda o neredu

Komunistična napoved neomejene svobode in popolne enakosti v vseh stvareh mora prinesiti samo pokončanje. Tam, kjer se ureničuje komunistični nauk, tam vlada nered, ki mora voditi do uničenja. Komunizmu je najvišja misel revolucija, uničenje dosedanjega stanja. Zato mu je tudi vseč nered v družbi, zato pospešuje vsako nezadovoljnost.

Prav zato pa tudi boli vsakega poštenjaka nered, ki ga dostikrat gledamo okrog sebe. Vsak nered škoduje celi družbi, v kateri se pojavi. Vemo, da je tudi v naši državi marsikaj neurejenega. Zakaj bijemo boj za tako osamosvojitve slovenskih pokrajin, da si zagotovimo kulturno in gospodarsko neomejeni razvoj? Zato, ker smo gledali, da oni doli na jugu reda niso znali napraviti in da je bil zato v nevarnosti tudi ves naš napredek in naš razvoj. In marsikaj od tega nereda so se našli tudi po naših uradih in naših napravah. Nikogar ni, ki ne bi videl, kolike je v naši državi tako imenovane korupcije, mnogokrat tudi na mestih, kjer bi si človek mislil, da se jo lahko z odločnostjo hitro zatire. Pri de jo časi, ko se taka neurejenost razgali, da jo tudi vsak preprost človek vidi in žal tudi na svoji koži občuti. Toda kot rečeno, poštnjaka to boli, ker se boji posledic tega nereda za bodočnost. Hujskač pa se nereda veseli, ga izrablja in zlorablja. Kjer more, podpihuje in skuša še pomnožiti nezadovoljnost. Mar je hujskaču, če radi njegovih laži padajo nedolžne žrtve! Komunističen hujskač razpihuje ogenj revolucije, da bi prišel ob revoluciji po hrbtih ljudskih množic sam na vrh. Prav v takih dobah, ko se vidi mnogo nereda in je odprto široko polje nezadovoljnosti, najboljše žanjejo od boljševikov plačani agitatorji.

Kaj sledi iz povedanega?

Komunizem dviga glavo. On si želi nereda. Z geslom, da se bori za popolno enakost, za neomejeno svobodo, vabi k sebi nepremišljene ljudi. Popelja jih hoče v revolucijo. In kaj je revolucija? Razdiranje in uničevanje. V krvi in ropu se je izdijvala na Ruskem in na Španskem. Lahko je nahujskati tistega, ki nima nič, proti onemu, ki ima nekaj. Ropar ubije premožnega, pa nazadnje sam sebe pogubi. Pri popolni enakosti, ki jo proglašajo komunisti, je lahko nahujskati množico proti premožnim, toda na koncu nima nihče ničesar. Ali nimamo zgledov dovolj? Kaj ima ruski kmet od enakosti in svobode, če pa vihti nad njim bič komu-

Zahvala

Podpisana sem se pred leti naročila na »Domoljubac«. Vzljubila sem list in mu od tedaj ostala zvesta ter plačevala celoletno naročnino redno v januarju za leto naprej.

Vsied požara v stanovanju mi je uprava »Domoljubac« kot odškodnino za stanovanjsko opremo blagohotno nakazala

800- din požarne podpore.

Vsa hvaležna za to naklonjenost obljubljam, da bom »Domoljubac« ostala zvesta tudi v prihodnje, pa »Domoljubac«, ki poleg dobrega čtiva naročnikom v sili nudi tudi prvo pomoč, vsakomur prav toplo priporočam.

Raka Zabukovje dne 8. oktobra 1939.

Jožefa Jordan.

(Nadaljevanje na prihodnji strani spodaj)

Ljudska šola in pouk v kmetijstvu

(Od uglednega člana Kmečke zveze.)

Kar se Janezek nauči, to Janez zna! V tem našem ljudskem pregovoru je skrita velika resnica. Zakaj značaj in znanje in z njima vsa usoda človekova temelji v tem, kako in česa se nauči v svojih mladih letih. Od vzgoje mladine pa je v veliki meri odvisna usoda narodov in držav. Zato je vprašanje vzgoje in izobrazbe naše mladine nadvse važno.

Pri vzgoji mladine zahtevajo odločilno besedo Cerkev, država in ne nazadnje starši. Cerkev si prizadeva, da bi se mladina vzgajala na temelju večnoveljavnih krščanskih načel. Država ureja pouk mladine z različnimi zakoni, ki se od časa do časa spreminjajo. Na žalost pa šolski zakoni mnogokrat niso v skladu z željami, ki jih v pogledu vzgoje svojih otrok goje roditelji. Razni modrijani, ko pridejo na odločujoča mesta, delajo premnogokrat na mladini razne vzgojne poizkuse, ki so neredko narodu v škodo, učiteljstvu pa v nepotrebno breme.

Zadnje čase se mnogo piše in govori o preureditvi šolstva, predvsem našega ljudskega šolstva. Predlaga se od nekaterih strani uvedba nekake kmečke poklicne šole, namesto dosedanje splošne ljudske. Zato ne bo odveč, če obelodanimo v tem pogledu mnenje podeželskega kmečkega človeka z zahtevo, da se pri urejanju in preurejanju ljudskega šolstva v polni meri upošteva stališče slovenskega kmečkega ljudstva.

Načrt nekaterih novodobnih naših preurediteljev je ta, da bi v okrajih s pretežno kmečkim prebivalstvom vzklija v višjih razredih ljudske šole nekaka kmetijsko-strokovna nadaljevalna šola. Kmečki ljudje taki preureditvi ljudske šole najodločneje ugovarjajo, ker bi, kakor sicer na prvi pogled predstavlja korist za kmečki stan, dejansko

vendarle prinesla nepopravljivo škodo prav kmečkim otrokom.

Proti preosnovi višjih razredov ljudske šole v nekako kmetijsko strokovno šolo in proti poklicni ljudski šoli sploh smo slovenski kmetje iz naslednjih razlogov:

1. Za nobenega človeka ne moreš v času, ko hodi v ljudsko šolo, vedeti, kakšen poklic mu je v življenju namenjen. Saj se kmečki otroci največkrat šele potem, ko odrastejo šoli, raztepejo po svetu in oprimejo vseh mogočih poklicev.

2. Za večino kmečkih otrok pomeni ljudska šola edino priložnost, da si pridobijo

Kmetje!

Danes velja zapoved: Držimo se svojega grunta! Neposredno varnost nam nudi, naše najdragocenejše premoženje predstavlja, najzanesljivejši plačnik človeškega dela in truda je; njegove vrednosti nihče ne bo razveljavil in nihče drugi ga ne more in ne zna obdelovati, kakor izključno samo kmet, ki je desetletja rasel na svoji zemlji in je spoznal vse njene dobrote. Naj bo torej zemlja v naših očeh neprecenljivo premoženje in bogastvo!

njujo, temeljno izobrazbo. Zato naj si ljudska šola v prvi vrsti prizadeva, da nudi kmečkim otrokom čim višjo temeljno omiko, zakaj brez te je tudi uspešen strokovni pouk nemogoč. Obratno pa ima človek z zadostno splošno, četudi samo ljudskošolsko izobrazbo, vedno dovolj možnosti, da si pridobi še strokovno izpopolnitev.

pak z resnim, premišljenim in napornim trudom. Hujskač pa jih seveda za toliko delo napada, ker je vesel predvsem nereda. Delati bomo morali dalje vsi, da se ustvari res nov družabni red, ki bo napravil konec dosedanjemu, na liberalizmu slonečemu. Toda to delo za nov red se ne da opravljati s krvjo, s požigi, z razdiranjem in uničevanjem.

Druugo, kar sledi iz povedanega, pa je to-le: Ne nasedajte vsakemu plačanemu postopcu. Plačanemu pravimo, ker so tudi pri nas plačani boljševiški agitatorji. Mnogi teh agitatorjev hodijo okrog v ovčji obleki jugoslovanskih nacionalistov in naprednjakov, pa zabavljajo proti Korošcu, proti duhovnikom, proti klerikalcem. V jedru pa so mnogokrat plačani komunisti. Takli, ki so morda celo vpisani v raznih nacionalnih društvih, ki nosijo včasih celo lepe uniforme, zabavljajo, da bi vzbudili še večjo nezadovoljnost, pa pripovedujejo, da je Slovenec Korošec prodal, da je sam sebe obogatil in svoj narod zapustil. Vse take stvari lahko slišite, če so še tako neumne. Svoj izvor pa imajo pri raznih plačancih. Zato velja: Ne nasedajte nikomur in nikoli.

Tretje, kar sledi, pa je to-le: V času nejevolje, ko gledaš marsikatero krivico krog sebe, ko vidiš marsikak nered, ki boli tebe in druge, ne delaj nespametnih sklepov kot tisti, ki je moral dati v zadnjem času konje,

3. Duševnost otroka v ljudskošolski šoli v večini ni zrela za strokovni pouk. To vem iz lastne izkušnje. Otrok v teh letih se morda zlahka na pamet nauči česar koli, toda sklepati in presoati ne zna dovolj. Strokovna izobrazba, posebno še kmetijska, pa ni za pamet naučena snov, temveč točno opazovanje ter pravilno ocenjevanje narave in premišljeno sklepanje in ravnanje glede opaženih značilnosti. Vsega tega otroka ne moreš naučiti. Poleg tega je strokovni pouk uspešen edino če je združen z zadostnim vežbanjem v strokovno pravilnem delu, pod strokovnim vodstvom in nadzorstvom. Tega pa ljudska šola ne more nuditi enostavno zato ne, ker učitelji niso in v ogromni večini tudi ne morejo biti kmetijski strokovnjaki.

Mogla in morala pa bi dati ljudska šola otrokom na primer pouk o skrivnosti božje narave, o življenju rastlin in živali itd. Tak pouk bi koristil otrokom vseh staršev in v vseh vzbujal ljubezen do prirode in opazovanja naravnih pojavov. Zal, da o vsem kar naša ljudska šola malo govori, če že ne molči. Molči zato, ker tudi učitelji sami navdušo o teh stvareh mnogo ne vedo, saj niso imeli in nimajo prilike, da bi mogli spoznavati življenje narave na primer skozi oko drobne gleda; ki bi moral biti — mimogrede omenjeno — nepogrešljivo učilo v vsaki ljudski šoli.

4. Težko najdeš v Sloveniji učilnico, kjer bi bili učenci izključno kmečki otroci. Zato vprašam: Kaj bo koristil kmetijsko-strokovni pouk nekmečkim šolskim otrokom, in kdo bi zadelal vrzeli v splošni izobrazbi vsem, ki v življenju ne bodo kmetje?

5. Kmetijstvo je obširna veda in potrebuje vsak, ki jo hoče vsaj za silo obvladati, koristno podavati in pravično nadzorovati, vsi let izključno kmetijsko-strokovnega pouka, teoretičnega in praktičnega. Zato je nemogoče, da bi se naši učitelji mogli, poleg vsega, kar mora dober ljudskošolski vzgojitelj znati, do

nistični voditelj in če danes tudi koščka zemlje ne more imenovati svojo last? Ali je že pokazal kje komunizem, da je znal kaj novega ustvariti? Doslej še ni pokazal ničesar. Lahko je podirati, težko pa graditi. In hujskači komunistični, kaj so oni sami dosegli? Poklaji so se med seboj. Večina revolucionarjev je bila umorjena od lastnih tovarišev. Ali mislijo pomagati komunistov, da bi bilo pri nas boljše? Njih glave bodo med prvimi, ki bodo odletele. Kri rodi kri.

In kaj sledi iz vsega tega? Če poštenjak vidi nered in ga to boli, ga bo skušal odpraviti. Ne z mnogimi besedami, ne s kričanjem, ampak z delom za izboljšanje razmer. Rekli smo, da hočemo zato čim večjo samostojnost Slovenije, da se v redu razvija in napreduje. Tega dela za slovensko bano vino ne dela dr. Korošec in ne delajo njegovi s vpitjem in s kako hujskaško agitacijo, am-

pa je zaradi tega začel vpiti: »Zdaj pa se volim nikoli več Korošca.« Vsako stvar je treba najprej pametno premisliti.

In četrta stvar, ki je tudi ne smemo pozabiti, je ta-le: Če hočemo red in če nočemo komunističnega uničenja, potem glejmo, da tudi komunističnega hujskanja ne bomo prinašali. Ne komunistov samih, ne njihovih slepih pomagačev. Če slišiš takega zabavljaka in hujskača, zavrne ga. Če ne neha, ni več, kje so oblasti. S tem, da branimo red, branimo sebe. Kdor k hudobiji molči, je sam hudobije sokriv. Iz strahopetnosti se še nikoli ni nič rodilo. Proti požigalcu, ki spravlja vas v nevarnost, se opravičeno obrne srd vseh vaščanov. Prav tako bi se morala obrniti jez vseh poštenih ljudi proti onim, ki hočejo s hujskanjem zažgati bakljo komunistične revolucije.

Veliko je tedaj nereda in zato veliko dela, da pridemo v boljše razmere. Vsak poštenjak je na to delo poklican. Vsak pa je tudi poklican, da proti hujskačem, ki hočejo nered, odločno nastopi.

Šola, cerkev in pa očetova hiša so morajo za roke držati. Kar se otrok od matere in očeta nauči, ima šola nadaljevati, in sveta cerkev izvršiti. To se pa le v enem in istim jeziku po pravi pameti v domači šolah zgodi.

Kdor potrebuje

simsko suknjo, plašč, obleko — toplo perilo, naj si ogleda veliko izbiri v manufakturni trgovini

Janko Češnik ljubljana
Ljubljana
Ljubljana

Kristus Kralj

Kristus je središče človeške zgodovine, središče krščanskih verskih resnic in višek božje ljubezni v skrbi za naše odrešenje in zveličanje. Kraljestvo božje pa je bistveno Kristusovo kraljestvo.

Kaj je glavni pomen božjega kraljestva? Vse stvarstvo je božje kraljestvo. Kot stvarnik je Bog gospodar vesoljnega stvarstva. Človek kot krona stvarstva je drugotni poglavar, kralj ustvarjenih stvari in tako rekoč namestnik božji. Kot Stvarnik ima Bog vladarske pravice nad vsemi stvarmi, predvsem nad človekom. Toda človek ima svobodno voljo in jo more tako daleč zlorabiti, da se upre božjemu gospodstvu.

Jedro razodele misli kraljestva božjega je torej, da mora človek z razumom in voljo priznavati božje gospodstvo, njegovo vladanje in kraljevanje, ter da mora Boga častiti in mu služiti s spolnjevanjem njegovih zapovedi. Ako pobožno izpolnjujemo svoje dolžnosti do Boga, priznavamo s tem božje kraljestvo; potem Bog kraljuje v našem razumu in v naši volji, v nas je kraljestvo božje, kraljestvo ljubezni in milosti.

Zaradi tega kraljestva božjega se je Bog razodel v stari zavezi. Zato se je ulovečil Sin božji, zato je ustanovil vidno kraljestvo božje nove zaveze — sv. Cerkve.

Bodimo zvesti v službi božji. S tem domo deležni kraljestva božjega v svojih srcih že na zemlji, po smrti pa v nebesih.

volj izvežbati tudi v kmetijstvu in ga z uspehom poučevati.

Pač pa naj se kmetijsko-strokovni pouk daje oni mladini, ki bo ostala po končani ljudski šoli na kmetijah, in sicer v kmetijsko-nadaljevalnih tečajih, kjer pa naj bi kmetijsko-strokovne predmete poučevali le strokovno temeljito izobraženi možje. Tako se ne bo dogajalo, da bi v gotovih primerih otroci učili učitelja, kar bi vsekakor ne bilo toliko v sramoto vzgojiteljem, kakor tistim, ki zahtevajo, da učitelj nekaj uči, za kar nima strokovne sposobnosti.

6. Upoštevati je treba, da je kmetijstvo samostojen poklic, ki zahteva celega človeka in da je treba za ta poklic posebnega veselja, kakor je tudi učiteljski stan poseben stan, za katerega mora imeti človek prirojene zmožnosti in nagnjenja, če hoče postati dober učitelj. Kdor čuti in sebi veselje za učiteljski stan, navadno ne čuti poklica za kmetijstvo, in kogar veseli kmetijstvo, običajno ne gre na učiteljske. In še to: Ali bi ne bilo pretirano zahtevati celo od učitelja, ki poučujejo na mnogih šolah tudi v višjih razredih, da bi obvladale strokovni kmetijski pouk?

7. Na kmetih pa čutimo tudi to, da današnji ljudski šoli poleg pravne in praktične vzgoje primanjkuje pravičnega pojmovanja v socialnem čustvovanju. Kako pa šole bo, če se bo že ljudska šola ločila po poklicih? Ali ne bodo kmečki otroci še manj poznali in še manj razumeli dela in življenja ostalih stanov kot do zdaj? In če bo tako, ali ne bodo take prilike vodile naš kmečki narod v razredni boj in po njem v levičarsko svetovno fronto?

Ničesar nimamo proti temu, da se vpelje v šole več praktičnega, življenjskega pouka, da se bodo učili otroci računati n. pr. z vsakdanjimi potrebščinami, namesto s suhimi številskami, da bodo opisovali pomen gozdov za podnebje, namesto lepote sončnega zahoda, da se bodo učili risanja načrtov za hiše in hleve, namesto slikanja šopkov v vazah itd. Vendar zahtevamo, da se tudi kmečki otroci res nauče dovolj računanja, dovolj slovniškega znanja, dovolj risanja in sploh predznanja, ki ga bodo v življenju tako krvavo rabili.

Kmetje hočemo, da se v naše ljudske šole, pa tudi v vse srednje in druge učilnice uvede obvezni pouk o človeški družbi ter o važnosti kmečkega stanu v zgodovini, pa tudi o pomenu kmečkega stanu za bodočnost našega naroda. Potem ne bodo otroci, celo kmečki otroci rasti, vključbo šolanju, v silni zmoti, da je kmečki človek manj vreden in kmet biti — sramota.

Torej: Ne orati in sejati, temveč naš slovenski kmečki stan in čuljeve kmečke roke iskreno spoštovati, naj se uči v šoli slovenska mladina. V tem naj se naše šole preuredijo. Pa ne samo ljudske, temveč vse!

Naši ljubljenci

V frančiškanski dvorani so se zbrali dne 22. oktobra delegatje fantovskih odsekov iz vse Slovenije, da prisostvujejo 3. običnemu zboru Zveze fantovskih odsekov, na katerem je predsedstvo podajalo pregled in obračun plodnega prosvetnega in telesnovzgojnega dela v preteklem poslovnem letu ter sklepalo o smernicah za bodoče delo. Nad 130 fantovskih odsekov je bilo zastopanih po delegatih, poleg njih pa je prisostvovalo zborovanju še toliko druge mladine, da je bila dvorana nabito polna.

Ob 10 dopoldne je začel zborovanje predsednik ZFO br. dr. Zitko z molitvijo, nato pa je toplo pozdravil vse navzoče.

Podzveze so pridno delovale

Iz poročil celjske, ljubljanske, mariborske in novomeške podzveze je razvidno agilno in požrtvovalno delovanje teh vmesnih edinic. Vsaka podzveza je priredila v preteklem letu večje prosvetne in telovadne nastope ter

razporejala organizacijo novih odsekov in okrožilj v svojem okolišu. Zanimivo je izvedeti, da se je v okviru ljubljanske podzveze ustanovilo tudi letalsko vodstvo, ki si je že zgradilo prvo letalo. Podzveze so v preteklem letu kar tekmovalle med seboj, katere se bo bolj in lepše odrezala s svojimi prireditvami in notranjim organizatoričnim delom.

Poglobitev verskovzgojnega dela

Poročilo duhovnega vodje Zveze dr. Gregorja Zerjave nam govori o poglobljenem verskovzgojnem delu v naši mladinski organizaciji. Nastopajoče delovno leto bo namenjeno še posebno notrajni poglobitvi vsega našega dela. Vzgojna tvarina pri fantovskih sestankih ima namen, da našemu razumu odkriva lepoto vere in katoliške Cerkve. Treba bo odpraviti tudi še nekatere napake, zlasti kletvine, pijančevanje, pomanjkanje čuta za varčevanje in brezbržnost za domače družine.

Pazite dobro

kadar kupujete Aspirin, deli so la-
blele in zavoj označene z »Bayer-
jevim križem. Brez te zaščitne znamke
ni Aspirina.

ASPIRIN

TABLETE

Oglas reg. pod št. brojem 32608 od št. XI, 1938.

V praktičnem delu za versko vzgojno obnovo bodo med drugim na sporedu mesečne duhovne vaje in brezalkoholne in brezalkotinske teden. Za izvajanje viteških činov pa bo organizirana nabiralna akcija knjig in časopisov za naše izseljence in denarna zbirka za nakup masne obleke za revne cerkve v južni Srbiji.

Poročilo o tehničnem delu ZFO, ki ga je podal načelnik brat Ivo Kermavner, nam kaže velik napredek na vseh področjih telesne vzgoje, ki jo ima na programu fantovska organizacija.

Iz poročila o »Kresu«, ki ga je napisal njegov urednik prof. France Jesenovec, je razviden velik napredek fantovskega glasila na vseh področjih. V bodoče bo »Kres« objavljati tudi članke o slovenski družini s posebnim pogledom na našega slovenskega katoliškega fanta.

O živahnem prosvetnem delu po fantovskih odsekih v preteklem poslovnem letu govori poročilo referenta za prosveto prof. Vladimirja Zitka. Jedro prosvetnega udejstvovanja v naši mladinski organizaciji so fantovski sestanki in prosvetne tekme. Za bodoče leto bo knjižnica »Fantovski sestaneček« prinašala potrebno gradivo za enoten program fantovskih sestankov, ki bo boj proti komunizmu. Naši fantje morajo postati borci proti komunizmu, borci za pravičen družabni red po Kristusovih načelih.

Blagajniško poročilo br. Slavka Tršinarja kaže vestno gospodarjenje z zvezino imovino.

Iz tajniškega poročila br. inž. Albina Nemice je razvidno ogromno poslovno delo centralne, ki se zrcali v ogromnem številu prejetih in odposlanih dopisov. V letošnjem letu sta se vršili dve podzvezni prireditvi v Mariboru in Novem mestu. Ob priliki mariborske prireditve so bile tudi tekme za prvenstvo ZFO. Letos so se prvič izvedle tudi prvenstvene tekme orožnih telovadcev. Jugoslovanske barve je zveza častno zastopala s svojo mednarodno telovadno vrsto in lahkoatleti na mednarodnih tekmah v Liegeu. Zveza in vsi odseki so sodelovali pri proslavah državnih in narodnih praznikov.

(Nadaljevanje na prihodnji strani spodaj)

Kaj pa vojna?

V preteklem tednu je bilo na vseh bojiščih, na kopnem, na morju in v zraku precej bitov.

Na francosko-nemški meji so Nemci izvedli svoje dalje čase napovedane ofenzive ter so Francoze potisnili iz nekoga pusta nemškega ozemlja, ki so ga bili v zadnjih 3 tednih zaseli. Francozi so se iz tega ozemlja umakali še dne 3. oktobra, ker so imeli namen same premetriki ga in ga sprevesti pod tarbo svojih arsov Maginotove črte. Nemški sunek je bil močan, toda do kakšnih bojev ni prišlo, ker so Francozi še dva tedna stali na svoji meji ter je bilo dvakrat zasledenje med obema črtama takorekoč prazno. Le ko so Nemci prišli do meje, se je vsota manj toča topovskih krogel, tako, da so imele velike žrtve, ki jih francoski in angleški časopisi cenijo na 7000 mrtvih in ranjenih. 40 tankov je bilo uničenih. Sedaj, ko so Nemci zasedli spet svoje ozemlje, boje fronta točno ob meji, in je spet zavladalo popolno tišina. Obe vojski sta vsaki v svoji utrjeni črti in se ne spuščata v nobene ofenzivne sunke.

V zraku je prišlo do večjih dejanj. Nemški bombniki so napadli angleško pristanišče Edinburgh, tankaj bombardirali vojne ladje in sklenili začetki tudi vreden most. Uspehov ni bilo, toda vsi priznajo — v prvi vrsti Angličani sami — da je bil polet nemških bombnikov drzno dejanje, ki je angleško protiletalsko obrambo opomnil, da se bo morala bolj resno brigati, ako se bo hoče zavarovati pred presenečenji. Nemški bombniki so prileteli nad angleško obalo tudi na drugih mestih. Skupne izgube nemških bombnikov cenijo na 5 letal, ki so bila sestreljena. Angleško in francosko letalstvo je tudi letalo nad nemškim ozemljem, toda nikjer niso metali bomb. Izgube obeh znašajo v preteklem tednu 4 letala.

Na morju je treba zapisati velike vojne dogodke. Neki nemški podmornici se je posrečilo, da je nevidno vdrlo v angleško bojno luko Scapa Flow (v Šelejskem ožolju severno od Škotske) ter tankaj s 5 torpedi potopila

angleško bojno ladjo »Royal Oak«, s katero vred je utonilo nad 800 mornarjev. Je to pogumno in drzno dejanje, ki so ga s pohvalo primili Angličani sami. Nemška poročila so pripovedovala, da je ista podmornica potopila še eno angleško ladjo (»Repuise«) in da so nemški bombniki pri Edinburghu hudo potopili tri angleške vojne ladje (»Southampton«, »Iron Duke« in »Mohawk«).

Fransjo Neubauer:

Lučke ljubezni

Divjijo sile besne
in setijo požar,
pokoje ni jim sreče
in ne ljubezni mar.

Plamen vedno nove
strasti podžiga,
da se ognjeni stebri
visoko dvigajo.

Svetilke mariktero
sežalo se je v prah,
pleše nas lastne misli
in slasten nas je strah.

Potrli in pobiti
trepetamo v boleč,
zaigamo pa lučke
na dragih nam grobeh.

V teh lučkah nobene
suvražine n. strasti,
in sili samo ljubezen
gori in plamena.

Visoko proti nebu
kipi ljubezni žar
in pros, naj zasmili
vesolstvo naš vladar.

Vsem dušam naj trpečim
smije rajski dan,
na zemlji pa naj spet bo
ljubezni žar prižgal

Predsedniška poročila. Iz tega poročila posnemamo: Zveza fantovskih odsekov je tudi v preteklem letu izpolnila svoje naloge, kolikor ji je bilo v danih razmerah mogoče. Se zagotovo se je izgrajevala in utrjevala v močno vajejno mladinsko organizacijo, ki si po pravici laži, da je predstavila slovenske mladine. Nadalje govori poročilo o poslovanju v organizaciji, o fantovskih sestankih, o duhovni vzgoji, o telajih in o tekmah in prireditvah. Na vodstveni seji, ki je bila 4. julija v Mariboru, je bilo sklenjeno, da se v prihodnjem letu čim prej prireditve izkajajo na odsekovne prireditve. Vse prireditve vseh edinic, to je okrožij, područen in zvez, naj prihodnje leto odpušča. Glede razmerja do občinskih pooblaščen, da je zveza v preteklem letu pri oblasteh za svoje člene na splošno ničvala razumevanje ter tudi imela potrebne zasluge. Mladinski odbor v Mariboru je bil pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II., s čimer je bilo uspeti dano najvišje priznanje naši zvezi. Vse opore je naša zveza vodila pri predsedniški senatu dr. A. Korošcu, pri obeh slovenskih ministrstvih, pri vojnem ministrstvu in ministrstvu za telesno vzgojo ter pri županu dr. Marjanu Kobilcu.

Glede obvezne telesne vzgoje poudarja poročilo, da je ZFO nabelepo proti temu, da bi se obvezna telesna vzgoja izvajala na nedeljskih telajih. Nedelja je Gospodov dan in tudi edini dan, ko je naš kmečki in delavski fant, pa tudi obrtnik prost. Vtrajali bomo tudi na tem, da se naše članstvo opreosti od vaj pri obvezni telesni vzgoji. Naše telesno-vzgojno delo moramo stalno voditi tako, da bo zajelo in koristilo najširšim vrstam naše mladine, da jih usposobi za državljane, ki bodo zglede izpolnjevali svoje državljanske dolžnosti. To je posebno važno sedaj, ko stojimo pred končno ureditvijo slovenske samouprave, v kateri bo nedvomno pripadala vodilna vloga na polju telesne vzgoje naši zvezi.

Nato je govoril predsednik dr. Žitko ter namizal še nekaj smernic za delo v prihodnjem letu. Prebral je še poudarjeno brzojavko, ki jo je poslal zborovalcem dr. Korošec. Nato je spregovoril zastopnik škola kanonik dr. Zupan, ki je sporočil zborovalcem pozdrav ljubljanskega vladika.

Nato so zborovalci sklepali še o nekaterih notranjih zadevah Zveze, nakar se je ob 2 popoldne v petjem fantovski himne zaključilo uspešno zborovanje.

pa izkazalo se je, da so bila poročila prethodna, ker te ladje niso skoraj nič potopile, medtem ko je navedba, da je bila potopljena ogromna nosilka letal »Arc Royal«, neresnična. Nasproti tem nemškimi uspehom pa navajajo Angličani in Francozi, da so do sedaj potopili vsaj 20 nemških podmornic. Nemške podmornice so v teku tedna potopile večje število parnikov, toda nasproti temu navajajo Angličani, da so zaplenili Nemcem mnogo več blaga, kot so te ladje vredne in da je bila po podmorniški vojni angleška in francoska trgovina do sedaj prizadeta samo s pol odstotka.

Nekaj drobiža

Norveški ribiči so prijavili oblastem, da so videli na zapadni obali v teritorialnih vodah Norveške, kako so tri angleške vojne ladje, katere so bile opremljene s letali, napadle nemško vojno ladjo. Po živahnem streljanju so čez nekaj časa opazili na mesta, kjer je prej bila nemška vojna ladja, gost steber dima, nakar se je ladja potopila, angleško brodovje pa je takoj nato odplulo. — V teku drugega tedna v oktobru je francoska mornarica zaplenila 25.000 ton blaga namenjenega za Nemčijo. — Nemška vlada je sporočila neutralnim državam, da bo potopila brez obvestila vsako neutralno ladjo, katero bi spremljale francoske in angleške ladje. — Angleško ministrstvo uradno javlja, da je od 8. do 14. oktobra angleška nadzorstvena služba za vojno tihotapstvo zaplenila 23.000 ton blaga, med drugim 5600 koksa, namenjenega Nemčiji. V prvih 6 tednih vojne znaša zaplenjeno blago 338.000 ton. — Od začetka so danje vojne je bilo potopljenih 9 ladij, ki so plule iz Kanade v Evropo. Po večini so to bile kanadske ladje. Zaradi tega kanadski tisk zahteva, naj vlada poskrbi svojim ladjam za spremstvo. — Bivši angleški kralj in sedanjji vojvoda Windsorski je v družbi angleškega vrhovnega poveljnika lorda Gorta in svojega brata vojvoda Gloucesterskega obiskal angleške vojske na francoskem bojišču. — Dva nemška letalca, čisto izhrpana, je vrlo morje na angleško obalo. Letalca sta bila v gumijastem čolniku in sta pripadala posadki enega od letal, sestreljenih pri zadnjem napadu na angleško obalo. — Angleško letalsko ministrstvo poroča, da so britanska letala trdela preteklo noč uspešen ogledni polet nad severnozahodno Nemčijo. Vsa letala so se vrnila v svoja oporišča. — Nemški listi trdijo, da so Nemci že gospodarji Severnega morja. Angličani pa jim odgovarjajo, naj povedo, ali je od začetka vojne ena sama nemška ladja prišla v Severno morje ali iz njega. — Brat Otona Habsburškega, nadvojvoda Robert, je odpotoval v London, kjer bo nadiral prostovoljce za avstrijsko legijo, ustanovljeno v Franciji. — Tudi angleška kraljeva dvojica je odposlala princozi Elizabeto in Margareto nekam na dežele. — Prvi oddelek avstralskih letalcev je prišel v London. Avstralija bo odposlala na bojišče okoli 3000 letalcev in spremnega osebja. — 40.000 palestinskih Arabcev je že stopilo v angleško vojsko. Če bo potreba bodo Palestinci branili samo arabske in judovske čete. — Nasprotniki sedanjega reda v Nemčiji so začeli spet drugim širiti tudi letake z neko prerokbo iz 12. stoletja. Prerokba govori o svetovni vojni, o obstitvi cesarja in o tem, da bo Nemčija pod novim voditeljem dosegla višek moči.

(Nadaljevanje na 6. strani)

„Domoljub“ je najbolj razširjeni tednik med vsemi Slovenci!

Vabimo vse dosedanje naročnike „Domoljuba“ da nam pridobijo novih naročnikov

Kdor nam pridobi pet novih naročnikov, ki bodo plačali naročnino za celo l. 1940, bo dobival sam „Domoljub“ za celo l. 1940 zastonj

**Razpisujemo
nad**

NAGRADE:

**Radijski
aparati,
dvokolesa,
plugi,
harmonike,
kuhinska
posoda
in razno
drugo
koristno
blago**

**500
lepih nagrad**

za vse dosedanje in nove naročnike „Domoljuba“

Povečali smo torej število nagrad kar za približno 200 v primeru z lanskim žrebanjem. — Žrebanje bo pred komisijo naročnikov in ob navzočnosti javnega notarja **dne 15. februarja 1940** Do žrebanja bo imel pravico vsak „Domoljubov“ naročnik, kdor bo plačal naročnino za celo leto 1940 do dne 31. januarja 1940

Kdor že sedaj naroči in plača naročnino „Domoljuba“ za celo l. 1940, bo dobival „Domoljub“ do konca tega leta zastonj

Ne pozabite, da rabite v teh časih zvestega prijatelja in svetovalca. „Domoljub“ Vam to hoče biti! Zato ga čimpreje naročite in navdušite še druge. V živahni besedi in v vsaki številki na 2 straneh s slikami Vam bo pojasnjeval vse številne in zanimive dogodke!

Ne pozabite! „Domoljub“ ima vedno 2 strani novic v slikah!

Ne odlašajte z naročilom!

Uprava „Domoljuba“

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

• Za predsednika Róšnega kršna kraljevine Jugoslavije se imenovali kraljevski nasledniki knezinja Olga.

• Za državljana svetnika je imenovana g. Ivan Jernej, knezet v Ljubljani in glavni tajnik pripravljene občine na kongresu Kraljevine Kraljevine Jugoslavije.

• Spremembe v jadranski rezidenzi v Ljubljani. Za superintendente je imenovan p. Ljudevit Koderš. Na novo sta prišla p. Jaka Prese, državni profesor v Travniku (Bosna), ki je postal državni minister, in p. Bogomir Remec, ki bil je državni profesor v Valjevu (Nemčija). Prejšnji superintendente p. Rudolf Paiz je odšel v Zagreb na magistrski študij in izredni profesor.

• Za državnega svetnika mesta Ljubljane je bil izvoljen arhitekt Pletnik v primarni kategoriji velikih mest na mestu Ljubljane. Državni.

• Šestdesetletnik je postal kraljevski kaplan Karol Malovrh. Bog ga očrni čilga je mnogo let.

DOMAČE NOVICE

• Za redno izpolnjevanje položaja. Odgovorni upoštevajo se se medsebojno oglašiti pri finančnem ministru dr. Štefci in ga poslati, naj bi se končno uveljavila vprašanje.

pojem pa bo postala vojna. Ki bo Nemčije vladila in bo od nje ostala samo majhna država s katoličarji... Nemške oblasti so pogosto zelo pregonljive. — V zvezi z zadnjimi napadi nemških podmornic se v letalskih mornariških krogih prepraščajo, da je Nemčija poslala v boj svojo drugo podmorniško eskadro, ki je tvorijo velike oceanске podmornice s zrakoplovi razpona 25.000 km. — 17. oktobra so poslali vojna letala napadla in bombami angliške trgovske ladje »Stalac«, ki je last angleške paroplovne družbe »Royal Mail«. Bombe so padle okoli parnika, pa ga niso zadlele. »Stalac« je odročena s protiletalskimi topovi. Takoj so začeli odstreljevati nemške bombnike in so enega kmalu uničili. — Frimaker iz angleške vloge sta poslali v USA »Royal Mail«. Zanimivo dejstvo je, da bodo dobile takoj, ko kongres sprejme nevtralnostni zakon. Letala bodo dala 150 milij. dolarjev. Če bi slednji zakon bil prepovedal izpust aeroplani ostal bi tudi v Evropi, da pa Velika Britanija predlagala ameriškim kongresu, naj sprejme »Kanada« svoje podmornice. — Na 15. oktobra popoldne so nemška letala izstrelila pet na ameriško oporišče v Scapa-Flow. Nemška letala so letela 3000 m visoko in niso metala bomb. Nemški agent so se vrnil nazaj, ko so fotografirali položaj v Scapa-Flow. — Vsesto italijanskega letalstva »Via dell'Alto«

Dvojna poročila dogodkov, ki so v slovenskem splošnem imajo, kateri vsaki noči in pošten mož lahko spomni in smilja, ali ni stop. Prva poročila je, da niso dovolj cerkvene; druga, da niso slovenske, kar pa ni tako.

izpolnjevanja položaja. Minister dr. Štefci je odločil, da bo naredil podrejenim uradom, naj se pokojine izpolnjevanja dimpcij, da upoštevajo se bo treba izkati red mesecev na izrednih položajih. Poenostavljeno bo tudi postopanje glede predprijemnikov, tako da bodo upoštevani dobili denar še prvi mesec po upokojitvi.

• Sestanek župnikov, katoliških škofov se je počel 24. oktobra v Zagrebu na konferenciji je prišel tudi vrhovniški nadležni dr. Šarič, ki bo po končani konferenci odšel na Dunaj, kjer bo v nekem samostanu opravil duhovne vaje, nato pa se bo odpravil v Rim, kjer se bo priključil velikemu hrvaškemu narodnemu zboru, ki ga bo vodil nadležni dr. Šteginac. To zborovanje je organizirano v zvezi s bližnjo proglašitvijo blaženin Nikole Tavčina.

• Nad 25.000 bolnikov ima se v letošnjem letu zmanjševanju ljubljanske bolnišnice.

• Borka na krompir v Ljubljani. Zaradi slabe letine se letos cene krompirja mnogo višje, ko niti niso bile v najhujši gospodarski krizi od leta 1929 naprej. Sr. Petra nasip, kmetor kmetije iz vseh krajev krompir jeseni napredaj, je bil oni dan skoraj popokan prazen. Ljudje, ki so hočejo prekriti s krompirjem, so se zgodaj izkani na vrnika. Nikarji ni bilo. Mnogi so se težavili tako, da so se kmetiči vrnili nazaj na ročni način zalivov, kajti jasno je, da mora

primoja škofa o vojni na zahodu. Napovedanje vrsto nemških letalskih napadov na angleške brodove, ki ga zanjajo Nemci uničiti zane s letalskimi. Zaradi tega je maršal Göring napovedal koncentracijo 1200 letal, 1500 letal bombardnikov, 700 letal in 400 opredeljenih letal za veliko skupo proti Angliji. — Angleško letalsko ministrstvo je izdalo poročilo, po katerem je v nekem kraju v Abendsenshuru padel na zemljo neki nemški balon. Ta balon so preiskali strokovnjaki. Na balonu je bila prevešana dolga lina in ko so jo priključili na električni kabel, se je balon vrtel in agrel. Političje je našel na balonu napis v nemščini: »Paul Nevarnost Šarič!« — Poročila o prvem nemškem letalskem napadu na angleški Birminghamski so zelo pomembna. Eno angleško poročilo pravi, da so bili sestreljeni štiri nemška letala, drugi pa, da jih je bilo sedem. Eno nemško uradno poročilo pravi, da sta bili zadeti dve angleški bojni ladji, druga, ravno tako uradno pa trdi, da so bile tri. O svojih letalnih prirediteljih ostani, da so se vse vrstile, drugič pa, da sta dve izgubili. Kateri vse kaže, bodo uradna poročila v tej vojni najmanj zanesljiva. — Angleško vojno ministrstvo sporoča, da je 21. okt. popoldne ob 13.15 v Severnem morju 12 nemških bombardnikov napadla skupino angleških tovornih trgovskih ladij, katere so spremljale angleške vojne ladje in letala. Takoj so se vrle ladi bika, v kateri so bili sestreljeni trije nemški bombardniki, eden pa je bil poškodovan in se je moral spustiti na morje. Vsa zatrdana poročila do sedaj se niso prispela. Na letala, vojne ladje in trgovske ladje sploh niso pretele nobene štude.

maršalteri kmet napredaj vse se pozna v nobi, da prišlo izstraj pravočasno na trg. Na krompirjev trg je bilo pozno po desetih prijelajih do 5 von krompirja, najprej s Gorenjskega. Kmetje so trdo držali cene krompirja, ki je bil po 1.25 din kg na deželo. Krompir, pripečen v Ljubljani, je bil mahoma razprodan. Upamo, da bo kmalu krta prehodena in da bo na trgu še dovolj krompirja.

• Pri napredaj ali pri manjnih v prebavi vrnite izstraj na težko kuharec naravnost »Fran-Josida« vodo.

• Prever svežega sadja. Z 20. oktobrom so prišle pošte sprejemati pakete s svežim sadjem po nižnji tarifi. In sicer do 6 kg 5 din, preko 6 do 9 kg 8 din in preko 9 do 12 kg 10 din. Teji paketi s svežim sadjem niso dovoljeni. Vsebovati smejo samo vrste in ne predelano sadje in to: češnje, jabolka, brašne, grozdje, marelice, breskve, češnje, višnje, kumare, sveže fige, lešnike, mandlje in orehe v lupinah, kostanj, oranže in mandarine. Sadje lahko pošiljajo samo domači proizvajalci. Pošiljatelj ne sme biti prihodno pisarno sporočila. Z eno spremembo se lahko predajo na pošto največ trije paketi s svežim sadjem, ako so vsi od istega pošiljalca. Za izpolnjevanje in pošiljanje paketov s svežim sadjem plačuje pošiljalca upravnika odobrovanje po dnevni ceni vrstine, toda največ 5 din na kg.

VSAK SLOVENSEC, VSAK KATOLIK JE NARODNIK MOHARJEVIH KNJIG. SAROČITE JIH PRI ŽEPSIKU.

• Radia Karibor bodo v kratkem postavljeni. Mestna občina je kupila na Temen od treh posestnikov okrog 10.000 m² sveta po 20 dinarjev na meter, na katerem bo Prosvetna zveza v smislu pogodbe s državo do marca 1951 postavila radijski oddeljak. Zasek je občina le zadržala in ga bo Prosvetna zveza v petih letih v obsekih postavila.

• Novi kovanci nove po 1 din je izdelan iz aluminijevega bronca v velikosti 21 mm premera s gladkim robom in tehta 3,5 gr. Sprejema obraz: na sprednji strani na sredi je vtičnjena kruna Jugoslavije, okoli nje pa so bere »Kraljevina Jugoslavija« v cirilici, okoli tega krovnega napisu so pa okoli in okoli nekatere medseboj se dotikajoče besede. Hrba stran: na sredi je vtičnjena vrednost v arabski številki 1, pod njo pa »dinar« v latinici, pod tem napisom pa je arabski številki enajdeset letnica 1363 kar leto izdaje tega denarja. Na levi in desni četrtini kroga blizu roba so vtičnjene oznake »obliki palmic«, v zgornji in spodnji četrtini kroga je pa blizu roba vtičnjena med »obliki« »dinar« se je god, ki segajo v ornamenta na levi strani. — Stari kovanci bodo nehal veljati 30. apr. 1949.

• Pri kmetih drevesa, katara v treh obolenja skrajnega drevesa odstranjuje naravnost »Fran-Josida« grenka voda zaprejo spodnji organov dobro in zagla. Mnogoletno izkušnje so, da redna poraba »Fran-Josida« vode izobno urejuje funkcije črev.

• Novi vtičnja postaja v Ljubljani, ki je prvi mesec kupila od delniške družbe »Vinarica« obilne kleti poleg stare dominikanske vtičnice za 450.000 din. Je kleti temeljito preurejena. Sedaj so zamenjali veliki sodi, na roben v Kranju. Čim bo trgovec končan, so začeli kupovati mošt ocar, mlado vino. Voda

CVIČEK pravi dolenzki dobile v lastniški stvari v Ljubljani

sivo zadrage zagotavlja, da bo kmetom plačevalo dobre cene za prevzeti mošt. Zgornji prostori stavbe se bodo prihodnje leto preuredili v posebne namene. Med drugim je tudi zamišljena dvorana, kjer se bodo periodično prirejale vinske razstave in tudi vinski sejmi.

d Nova cementna peč je začela obratovati v Trbevljah. Z njo bo povečala cementna tovarna svojo proizvodnjo na 14 vagonov. Ker so bile zgrajene tudi nove žične železnice in druge naprave, bo mogla cementarna vsak dan odposlati do 50 vagonov cementa.

d Kitajski škof msgr. Čeng v Celju. Te dni se je pripeljal v Celje iz salezijanskega zavoda na Radni v Sevnici v spremstvu dr. Zamjena kitajski škof msgr. Čeng. G. škof se je odpeljal z avtomobilom skozi Celje v Gaberje in obiskal novi Mladinski dom. Tu so ga pozdravili gojenci, celjski opat g. Jurak in prof. Kardinar. Msgr. Čeng je ostal v Celju do treh, nato pa se je odpeljal v Slovensko Bistrico, kjer je obiskal zavod šolskih sester, iz katerega je več sester, ki delujejo v njegovi škofiji. Škofa so Celjani, ki so ga opazili in zvedeli, da je med njimi, iskreno pozdravljali. Posebno jim je ugajalo, da zna g. škof tudi precej slovenskih besed, ki si jih je zapomnil tekom svojega bivanja v Sloveniji, ki jo je, kakor pravi sam, tako vzljubil, saj je v njegovi škofiji več duhovnikov Slovencev, ki delajo za Kristusovo cerkev v njegovi domovini.

Dr. Ivan Hubad

zobozdravnik v Škofji Loki
od nedelje 29. okt. dalje spet redno ordinira.

d Zračna svesa med Zagrebom, Belgradom in italijanskim Milanom bo ostala v prometu tudi pozimi, poročajo iz Rima.

d 713 senatskih volivcev ima banovina Hrvatska.

d 120 milij. din za nabave lokomotiv in vagonov pri domačih tvornicah je odobril prometni minister inž. Beslić.

d Ostanke razkošne rimske hiše iz prvega stoletja po Kristusu so odkrili pri kopanju vinograda kmetje na otoku Hvaru med krajema Starogradom in Vrbovsko. Pri kopanju

Pri orehu jedrce.

hrajeno sladno jedro na vsebuje
Kneippova sladna kava

so namreč naleteli na trda tla, pozornost pa so jim vzbudila šele tla, ki so bila pokrita z lepimi mozaiki. Zaradi tega so opozorili splitski muzej, kamor bodo mozaiki tudi spravili.

d Naša trgovina s Slovaško se bo menda v kratkem povečala. Kot prva večja pošiljatev iz Jugoslavije bo odšlo na Slovaško 16 vagonov debelih svinj.

d Da se prepreči nadaljnji nočni napadi v Zagrebu je pozval ban dr. Šubašić hrvatsko meščansko zaščito, da pomaga organom policije pri patroliranju po Zagrebu.

d Stavka pristaniških delavcev v Splitu je končana. Dekodajalci so pristali na sklenitev nove skupnostne pogodbe. Delavci dobe na uro po 10 din.

d V Zagrebu se skoraj na polovico znižali plače ravnateljem mestnih podjetij. Ravnatelji posameznih mestnih podjetij mestne občine zagrebške so imeli zelo visoke plače. O teh plačah se je že veliko govorilo, vendar pa bivše uprave mestne občine niso bile dovolj močne, da bi posegle v vprašanje mestnih podjetij. Dosedanje plače ravnateljev posameznih mestnih podjetij so znašale okrog 20 tisoč din mesečno. Najmanjšo plačo je imel ravnatelj mestnega vodovoda, in sicer nekaj nad 18.000 din. Sedanji poverjenik mestne občine zagrebške je znižal plače ravnateljem na polovico. Plače ravnateljev mestne električne centrale in mestne plinarne znašajo

sedaj 10.000 din, plače ravnatelja mestnega vodovoda pa 8000 din. Mestni poverjenik — župan — Mate Starčević ima mesečne plače 2000 din in 12.000 dinarjev reprezentacijske doklade.

IZ DOMAČE POLITIKE

p Za kandidate naše stranke za bližnja senatorske volitve so za Slovenijo potrjeni Smodej Franc, bivši senator, Ljubljana, dr. Schaubach Franc, bivši senator, Maribor, Janez Brodar, predsednik Kmetake zveze, Hrastje pri Kranju, Mihelič Alojzij, bivši poslanec in župan, Celje. Njihovi namestniki: Bogumil Remec, gimn. rav. v pok., Ljubljana, dr. Adlešič Jure, župan ljubljanski, Ljubljana, Majeriš Ivan, župan, Tržič, Hren Ignacij, župan, Vrhnika.

p Sovražniki svobode hrvatskega naroda. Ono soboto je dr. Maček v Zagrebu izdal oklic meščanstvu, delavstvu in kmetom, kjer se peča z raznimi dogodki, ki so se zadnje čase dogajali v Zagrebu. Dr. Maček med drugim takole pravi: »Zadnje tedne je bilo v Zagrebu ponoči ubitih iz zasede več ljudi, med njimi tudi več policijskih stražnikov, ki o njih mislijo, da so pod bivšimi režimi iz političnih vzrokov počenjali razna nasilja... Bilo bi še razumljivo, ko bi se kaj takega zgodilo takrat, ko se še mogli počenjati razna nasilja nad hrvatskim narodom. Danes pa, ko oblasti store vse, da bi take nasilnike našle in jih zaslužno kaznovali, so taka dejanja dela nizkega in podlega maščevanja, ki ga mora obsoditi vsak človek, ki ima krščansko dušo. Noben posameznik nima pravice, da si sam kroji pravico. Tako delovanje bi povzročilo splošno nevarnost in privedlo do anarhije. Ta pa je najhujši sovražnik svobode vsakega naroda. Kdor torej danes pripravlja in izvršuje zapletne napade, ta nezvestno ali zavestno služi tistim, ki trde, da hrvatski narod ni sposoben samega sebe vladati ter je zato sovražnik svobode hrvatskega naroda.«

p Da pridobi Srbe za sporazum je priredil dr. Dragoljub Jovanović celo vrsto predavanj v raznih krajih Srbije.

p Bolgarski učenjak pozdravlja sporazum. Znani bolgarski učenjak in javni delavec, sofijski vseuč. prof. S. S. Bobčev, je te dni v sofijskem listu »Slovenske vest« napisal članek o Jugoslaviji ter o sporazumu. V članku naglašava veselje, da se je ustvaril sporazum med dvema jugoslovanskima narodoma ter končava: »Komaj bi bile treba reči, da je bolgarski narod z velikim veseljem sprejel srbsko-hrvatski sporazum. In dovoljujemo si,

Vse bo prav, če bodo učitelji iskreni Slovenci

»Učiteljski tovariš« od 19. oktobra pri naša članek pod naslovom Banovina Slovenija, kjer naglašajo njene prihodnje naloge zlasti v šolstvu. Misli, ki jih navaža, za nas zicer niso nove, ker je to že stara naša zahteva. Novo pa je, da te zahteve naglašajo »Učiteljski tovariš«, kar moramo vsekakor pohvalno omeniti. Med drugim naglašajo: »Slovenska ljudska šola naj bi se odslej še bolj neovirano dvigala, ker je ne bo težila centralistična težnja za izenačenjem šolstva v vsej državi ter naj raste povsem iz slovenskih razmer in za slovenske potrebe in vzore. S tem nikakor ne moremo podcenjevati šolstva in šolskih prizadevanj v drugih banovinah, pač pa bo mogla sproščena rast slovenske šole in njena boljša organizacija služiti kot vzor ostalim delom države ter bi s tem doprinesla najbolj del k stavbi ljudsko-šolske izobrazbe v vsej državi. Seveda so vsa

ta pričakovanja v največji meri odvisna od gnotne moči naroda ter bo tudi šola odraz gospodarskih razmer in prilik. Z uredbo o samoupravnih banovinah bodo te dobile tudi usodni vpliv na učiteljevo službeno razmerje. Nastavitve, premestitve in vse izpremembe osebnega značaja bodo prešle v pristojnost banovin. S tem se bo službena pot skrajšala in poenostavila ter dopuščala možnost hitrejšega in pravilnejšega uradovanja. Upravičeno pričakujemo, da bodo vsi ti ukrepi osebnega značaja samo v korist šoli in ljudski prosveti. Upamo, da bodo premestitve le izraz težnj za izboljšanje stanja proslincev in šolstva ter da se bodo napredovanja vršila v duhu pravičnosti in pridobljenih zakonskih pogojev.« — Menimo da v razmerah, ki prihajajo, učiteljstvo ne bo na slabšem, kot je danes, če bo dejansko pokazalo, da je s slovenskim narodom eno

Nova župnijska dvorana pri sv. Jakobu v Ljubljani je bila preteklo nedeljo blagoslovljena.

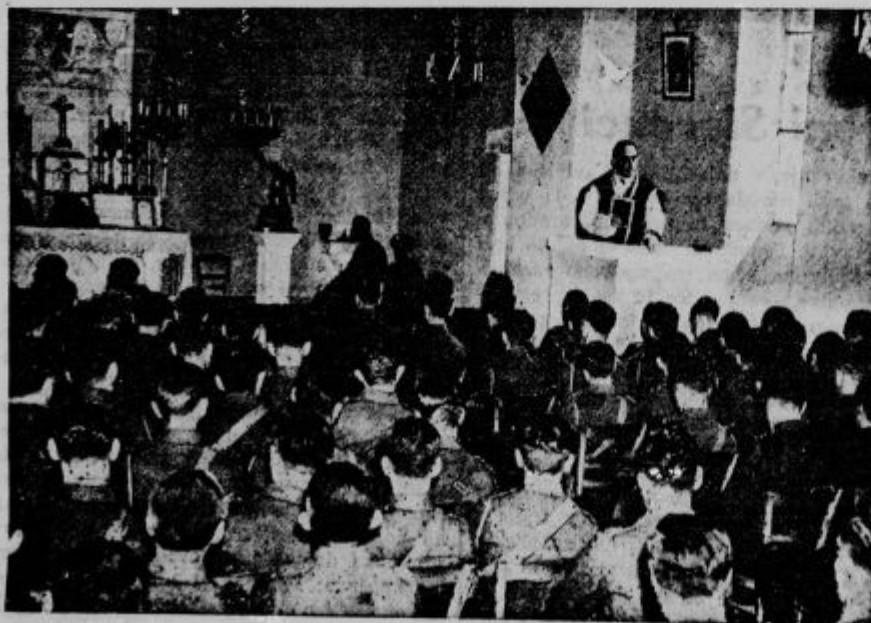
Nebeske rakete. Ta izredni prizor so opazovali v San Francisku v dnevih hude vročine, ki se je razširila na vso zahodno obalo USA in je trajala več tednov.

Na Aalandskih otokih: eden od modernih mostov na teh otokih, ki so last Finske.

Znamenita ladja »Santa Maria«, s katero je Kristof Kolumb l. 1492 odjadril odkrivati neznano zemljo na zahodu.

Angleški vojaki pri službi božji za Maginotovo črto.

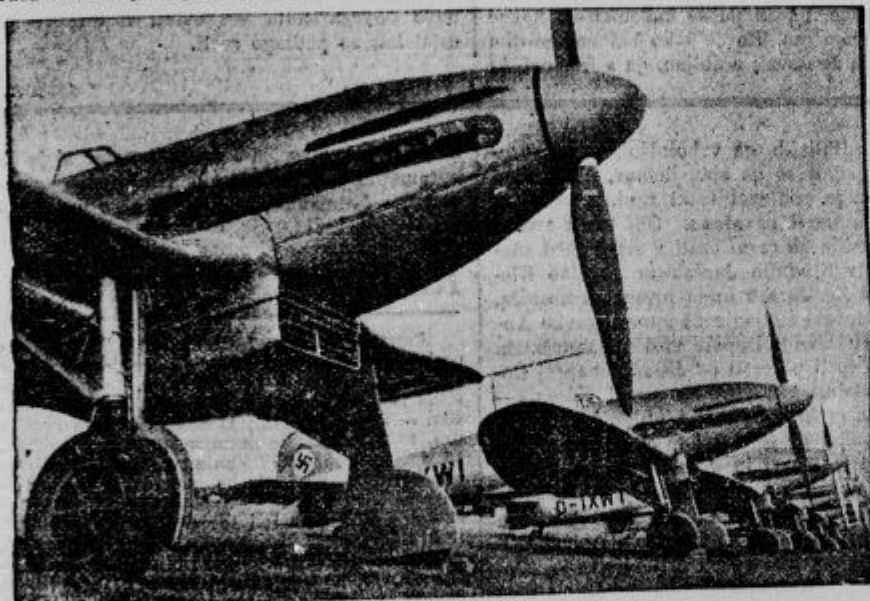

Pomoriščaki neke nevtralne ladje, ki so jo Angleži zadržali in mornarje zasliševali.

Spomenik zvezdoslovca Nikolaja Kopernika v Varšavi.

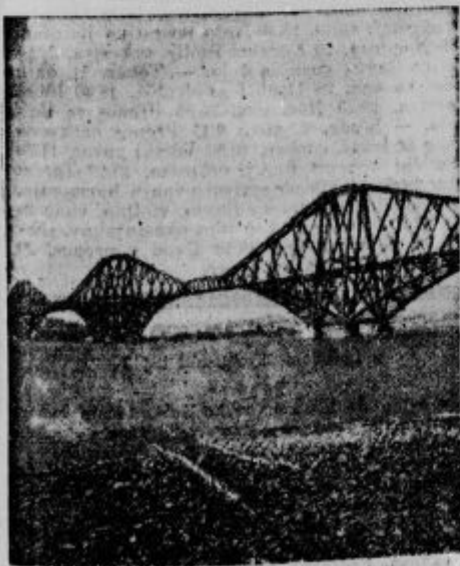
Parada nem. vojske pred Hitlerjem v Varšavi.

Skupina nemških težkih bombnikov

Švicarski vojak na straži v visokem gorovju.

Most čez zaliv Firth of Fortha, ki so ga nemški bombniki skušali porušiti.

Čuječnost nevtralnih držav: belgijski vojak na preži ob nemški meji.

da pozdravimo Jugoslavijo v imenu naših slovanskih množic ter ji želimo, da odločno in neustrašeno hodi po novi poti sporazuma, da bi mogel i Srb i Hrvat i Slovenec započeti svoje življenje v stalnem napredku in v ponos vsega slovansva.

p Dele za prenos pristojnosti iz osrednjih ministrstev na banovine Hrvatske be kmalu končane. Razen iz prosvetnega in notranjega ministrstva so bile pristojnosti prenešene iz vseh ostalih ministrstev na banovino Hrvatsko. Pa tudi v imenovanih dveh ministrstvih delo za izdelavo uredb o prenosu hitro napreduje. Od hrvatske strani sodeluje v Belgradu pri teh podban dr. Ivo Krbeč, ki je bil pri sestavljanju besedila sporazuma udeležen kot eden izmed šestih pravnih zastopnikov.

NESREČE

n Lokomotiva ga je zadela v tilnik. Na dolenski progi med Novim mestom in postajo Straža se je te dni primerila prometna nesreča, v kateri je izgubil življenje 50-letni progovni čuvaj Janez Fink. Fink je kot progovni čuvaj opravljal službo na večjem odseku proge med navedenima postajama in je bil te dni zaposlen z zabijanjem novih signalnih naprav. Ko je nastopil prvi mrak, je Fink prekinil delo in se napotil ob progi proti domu. V tem času pa je iz Straže proti Novemu mestu vozil tovorni vlak. Fink je vlak pravočasno opazil in ker je šel po sredi tračnice, se mu je hotel umakniti na stran. Pri tem pa je stopil na gladek kamen, na katerem mu je spodrsnilo. Omahnil je in prišel loviti ravnovesja. Toda preden se mu je posrečilo, da bi se ognil s proge, je že privozil za njim vlak. Lokomotiva ga je z levim robom zadela v tilnik in ga vlekla še nekaj časa s seboj. Potem je nesrečnej obležal na progi mrtev.

n Ko je padel, se je mu sprožila puška. V Mediji-Izlakeh pri Zagorju se je ono sredo primerila na lovu nesreča, katere smrtna žrtev je postal 29-letni Franc Bleiweis, sin trgovca in posestnika. Bleiweis je šel na lov v spremstvu več peov. Psi pa so si iz neznanega razloga skočili v lase in se pričeli obdelovati z zobmi. Bleiweis je skočil med pse, da bi jih pomiril. Pri tem pa je tako nesrečno padel, da se mu je sprožila puška, ki jo je držal v roki. Naboju mu je šel v trebuh. Težko ranjena goveda so naložili na voz in ga odpeljali v ljubljansko bolnišnico. Ker pa je bil že v

Zanimivo podiranje starega nunskega zidu

Zidarska zadruga v Ljubljani je prevzela zgraditev novega zidu na sedaj zmanjšanem vrtu nunskega samostana v Ljubljani nasproti stavbišču, na katerem so začeli že izkopavati temelje za novi stanovanjski blok Pokojninskega zavoda. Najprej pa je bilo treba odstraniti staro in mogočno obzidje samostanskega vrta. Konec onega tedna so se lotili stoletnega obzidja in Zidarska zadruga je našla v resnici spreten in enostaven način, kako podirati mogočno obzidje. Zid je visok 5 do 6 metrov in je spodaj debel tri črt metra. Zidan je iz samega kamena, ki ga veže najboljše malta, ki je trda kakor kamen. S krampi ali kladivi je kaj težko razbijati ta zid in zato so našli drug način podiranja. Prav pri tleh izvirajo skozi zid na razdaljo dveh metrov luknje, v katere položijo močan kratek tram. Nato na zunanji strani začnejo z ameriškimi dvigalkami v luknjo zagvozdeni tram dvigati. Na ta način dvigajo na zunanji strani zid, ki kmalu dobi pri tleh možnost razpoka, hkrati pa se malenkostno nagne na vrhno stran. Ko je tako zid nad svojim temeljem že dovolj zrahljan, ga s tramovi, ki

so oprti visoko ob zgornji rob zidu, začnejo potiskati na vrhno stran. Zid se nagiba in nagiba in končno z velikanskim truščem zgrmi ves v enem kosu na vrt, kjer se ob padcu na tla temeljito razbije in zdrobi. Že prejšnji teden so tako prevrnili naenkrat štiri po 10 metrov dolge plošče zidu, oni ponedeljek dopoldne so prevrnili 16 metrov dolg zid, popoldne pa zadnji kos, dolg 12 metrov. Razumljivo je, da so Ljubljancani z velikim zanimanjem zasledovali podiranja zidu, čigar starost lepo dokazujejo še ostanki hrastovih tramov, ki so bili vzdani v temeljih skoraj v sredino zidu. Od hrastovih tramov namreč ni ostalo ničesar več. V zidu je le velika votla luknja, na dnu katere leži nekoliko prahu in sem ter tja kak popolnoma preperel kosček lesa. Pri podiranju zidu je pa ugodno tudi to, da pade podrti zid vedno na vrhno stran, in sicer na mesto, kjer bo bodoča ulica. Zaradi tega bodo iz ruševin zidu pobrali le kamene, ki ga bodo mogli uporabiti za tldavo novega zidu, ves ostali drobiž bo pa ostal kar za podlago cesti.

zadnjih zdihljajih, ga v bolnišnico niso sprejeli. Odpeljali so ga spet domov, toda med prevozom je podlegel težki rani.

n De smrti povešena. Oni terek zvečer se je zgodila na ravni cesti v sredi med znamenjem v Srednjih Jaršah in gostilno Klementič v Zg. Jaršah huda prometna nesreča, ki je zahtevala življenje 25-letne delavke Antonije Petričeve iz Depale vasi pri Domžalah. Tedaj je vozil po cesti od Domžal naprej Rodetov avtobus, ki vozi na progi Kamnik-Ljubljana in ki odhaja iz Ljubljane ob pol 6. Bilo je nekaj po šesti uri in so se prav tedaj odpravljali delavci in delavke iz pletilne tovarne v Jaršah na svoje domove. Tako se je vozila po cesti domov tudi Antonija Petričeva v družbi tovarišice, ko jima je nasproti pripeljal avtobus. Tovarišica Antonija se je ustavila na cesti. Antonija pa je zapeljala na levo naravnost proti avtobusu, ki se ji je že zadnji hip skušal umakniti ter je zavil ostro na desno, tako da je s prednjimi kolesi zapeljal že s ceste na travo. Kljub temu pa se je zgodila nesreča in je kolesarka prišla pod avto.

Kolesa sicer niso šla čez njo, vendar si je ob karambolu prebila lobanjo. Nesrečnico so odpeljali v bolnišnico, kjer pa ji niso mogli rešiti življenja.

RADIO LJUBLJANA

Četrtek, 26. okt.: 7. Plošče, 7.15 Napovedi iz poročila, 18. Radostni zvoki - poje deklinski zbor »Vigred«, igra Radijski orkester, 18.40 Slovenščina za Slovence, 19.20 Nac. ura, 20. Ruski sekret. — Petek, 27. okt.: 11. Šolska ura, 18. Ženska ura, 18.20 Francoske pesmice, 18.40 Francoščina, 19.20 Nac. ura, 19.50 Zanimivosti, 20. Klavirski koncert bolgarske glasbe, prenos iz male Filharmonične dvorane. — Sobota, 28. okt.: 17. Otroška ura, 17.50 Pregled sporeda, 18. Za delopust, igra Radij. orkester, 18.40 Ali naj varčujemo, 19. Nac. ura, 20. O zunanjih politikah. — Nedelja, 29. okt.: 8. Šramel »Štirje fantje«, 9.45 Verski govor, 11. Vinčarsko slavje 1927, 11.30 Koncert, 19.20 Nac. ura, 20. Ameriški Slovenci igrajo in pojo (plošče), 20.50 Violinski koncert. — Ponedeljek, 30. okt.: 18. Zdravstvo, 18.20 Debussy Morje, simf. suita, 18.40 Naša posest na Jadranu, 19.20 Nac. ura, 20. Koncert Radij. orkestra, 21.15 Trio za flavto, gosli in čelo. — Torek, 31. okt.: 11. Šolska ura, 18. Drobiž za drobiž, 18.40 Ideja stvarstva, 19.20 Nac. ura, 20.30 Prenos iz Belgrada. — Sreda, 1. nov.: 9.15 Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve, 10.30 Verski govor, 11.30 Praznični koncert Radij. orkestra, 13.02 Tercet sester Stritarjevih ob spremljevanju harmonije, 13.50 Godalni kvartet za flavto, violino, violo in čelo, 19.20 Nac. ura, 19.40 Ples okostnjakov, simfonična slika (plošče), 19.50 Uvod v prenos, 20. Prenos iz ljubljanske opere.

Nove pravice občinskih hranilnic

V Trgovskem listu čitamo:

Politika sporazuma je odprla nova pota in privedla tudi nove ljudi. Na ustanove, ki imajo svoje sedeže v pokrajinah, se gleda sedaj drugače ko prej. Danes ni več država samo Belgrad in njegove najbližje koristi, danes postaja vse ozemlje države država, danes se začnajo upoštevati koristi vseh pokrajin.

Ker je bilo pred sporazumom res nemogoče izvesti stvari, katerim se je upiral kak načelnik ali činitelj, ki je presojal vsako vprašanje le s stališča najožjega belgrajskega krajevnega samoljubja, so mnogi obupali nad izvedljivostjo vsake zahteve, če ni ustrezala volji teh činiteljev. Ljudje so zaradi tega izgubili vero nad izvedljivostjo celo najbolj

utemeljenih zahtev. Priti so zato morali novi ljudje, ki imajo to vero še živo, ki so tako močni, da ne morejo dopustiti, da bi ugovori ozkega krajevnega samoljubja ovirali dobro stvar. In zato smo dobili sedaj uredbo o obč. hranilnicah spremenjeno tako, kakor je bilo potrebno.

Se povzod drugod je treba napraviti prav tako. Občinske hranilnice morejo sedaj delovati, naj bo dano tudi glavnim podružnicam Narodne banke več samostojnosti. Nadzorstvo uvoza in izvoza se tudi mnogo lažje izvaja na kraju samem kakor pa iz centrale. Državne nabave naj se enako decentralizirajo. Vse polno takšnih stvari je še, ki se morajo rešiti in ki bi pravilno rešene bile v korist pokrajinam in državi.

DOPISNA TRGOVSKA ŠOLA

v Ljubljani, Kongresni trg 2

v plačuje

v svojo dvoletno trgovsko šolo, tečeja in predmeta: knjigovodstvo, računstvo, slovenščina, nemščina, francoščina, korespondenca v raznih jezikih, stenografija itd. — Vpis priporočamo starišim, ki so že v službah in se žele izpopolniti ter onim, ki ne morejo obkrožati rednih trgovskih šol. Ponek je individualen in se vrši s dopisovanjem. Podrobna pojasnila daje ravnateljstvo brezplačno.

O rešljivosti težkih vprašanj

(Iz nagovora Pija XII. na litvanskega poslanika.)

Ob nastopu novega litvanskega poslanika pri sveti Stolici, je papež Pij XII. povedal tudi sledeče:

V svesti si lastnih dolžnosti, ki nam jih nalaga služba vrhovnega pastirja, ne bomo opustili naše delavnosti, ki je vedno vsa usmerjena le k rešitvi duš, in se ne bomo — ne da bi nas kdo k temu pozival — vmešavali v čisto svetne spore in vprašanja za zemljo med državami. Toda tudi dolžnost te službe nam ne dovoljuje, da bi zapirali oči, ko vstajajo nove nevarnosti, ki jih ni mogoče premeriti, in to prav za rešitev duš; ko po oblišču Evrope, ki je v vseh svojih osnovnih potezih krščansko, raste vsak dan bolj grozila temna senca božjih sovražnikov v misli in delu. V takih okoliščinah je treba za ohranitev omike in v nujnosti tudi za obrambo krščanske dediščine odločilnega sklepa, bolj

kot kdaj prej v zgodovini — bodočo pot Evrope, za prospeh vsakega naroda, majhnega ali velikega.

Država, ki v plemenitem, visokem pojmovanju prizna Kristusovemu nauku tisto svobodo, ki mu gre, da se širi in poučuje, si s tem abira duševnih sil na katere v težkih in žalostnih urah more računati. Povsod, kjer je nauku evangelija dana polna svoboda, bo krščansko pojmovanje prevladalo ne samo duše državljanov, ampak tudi vsa razna in vsakovrstna področja javnega življenja. In čim bolj krščanska pravica, krščansko bratstvo, krščanska ljubezen oživlja in vodi posameznike in skupnost, tem bolj se v srcih narodov in v odnosih drugega k drugemu utrjuje neko duševno ozračje, v katerem je mogoče, celo lahko, rešiti tudi taka vprašanja, ki so danes videti ali so dejansko nerešljiva.

NEMČIJA

a Drobšč iz Korotana. Za primer smrti lahko kupijo sorodniki brez nakaznice sledeča oblačila: črna obleka, črna pokrivala in par črnih nogavic. V trgovini se je treba izkazati s potrdilom smrtnega primera in s dokazilom, iz katerega je razvidno bližnje sorodstvo z umrlim. — V času od 24. do 30. septembra so na Koroškem ugotovili sledeče število nalezljivih bolezni: škrlatinko (17), difterijo (26) in tifus (1 primer). — Kakor v prejšnjih letih, bodo tudi letos v prostorih italijanskega konzulata v Celovcu tečaji za italijanski jezik. Tečaji trajajo od oktobra 1939 do junija 1940. — Od 17. do 20. oktobra

se vršijo v Kočuti ostroostrelne vojaške vaje. — Višina površja Vrbskega jezera je padla 30 cm pod normalo, vzroki padanja pa so zaenkrat neznani. — V Podravljah so umrli Marija Janšič, Janez Štajner, Uršula Jančnik in Oton Vilčnik. — Na Brdu je umrl Janez Aicholzer.

ITALIJA

a Južnotirolski Nemci se morajo izseliti do leta 1942. Italijanski zunanji minister grof Ciano in nemški veleposlanik Mackensen sta 21. oktobra podpisala vse listine glede preselitve Nemcev iz južnega Tirola. Pogodba pravi, da je preselitev za vse nemške držav-

„Mir“ rešavajo...

Te dni smo nekje videli to-le domislico:

Mussolini,
Hitler,
Chamberlain,
Daladier,
Friede (mir),
München.

ljane, ki prebivajo na južnem Tirolskem, obvezna, in mora biti končana v šestih mesecih. Preselitev južnih Tirolcev nemške krvi, ki pa so državljani Italije, ni obvezna, marveč prostovoljna. Toda ti Nemci se morajo do dne 31. decembra 1939 izjaviti, če hočejo ostati v Italiji, ali če se hočejo preseliti, če hočejo obdržati italijansko državljanstvo ali sprejeti nemškega. Ako so se odločili za sprejem nemškega državljanstva, se morajo izseliti iz Italije do dne 31. decembra l. 1942. Sporazum določa prav tako tudi vse podrobnosti, kar se tiče prenosa vrednot in imetja prebivalcev, ki jih ta sporazum zadene. Izdani so vsi ukrepi, da bi se mogla prodaja odnosno nakup vrednosti in imetij izvršiti čim hitreje in čim pravilneje v korist prebivalcev.

a Fašistična milica se je spojila s italijansko redno vojsko. Posledica tega je, da bodo prejemale fašistični milicionariji v bodoče isto hrano in isto plačo kakor vojniki redne vojske, katerim je bila pri tej priliki zvišana dnevica na 1 liro. (Dosedaj so prejemale vojniki 40 stotink, milicionariji pa 6 lir. Tudi hrano so imeli milicionariji boljše. Zaradi izjemnega položaja milice je bilo med italijanskimi vojniki močno nezadovoljstvo.) — Iz Južne Tirolske se ni treba izseliti Nemcem, ki prevzamejo italijansko državljanstvo in ki se ne bodo več priznavali kot Nemci. Vsi ti morejo ostati na svojih posestvih. Baje se bo mnogo Nemcev odločilo za to stališče.

RAZNO

Narod, ki ne pozna raka. Zamorec, ki pripadajo tako imenovanim zamorcem Matehe, ne poznajo bolezni raka. Ni pa ta zadeva tako razveseljiva, kakor se na prvi pogled zdi. Ti zamorci namreč tako naglo umirajo, da zmeda pri njih povprečna življenjska doba le 19 let. Ker pa je bolezen raka v prvi vrsti bolezen višjih življenjskih let, je razumljivo, da ne poznajo raka, ker pač prežgodaj pomrejejo.

Mislil je uganila. A. i. Ali je tista vedeževalka res uganila svoje misli? — B.: Natančno! Ves čas sem se bal, da bo zahtevala plačilo vnapi, in res je bilo tako.

Marijina kapelica — v polarni puščavi. Sloveči ameriški »ledení duhovnik« jezuit peter Hubbard deluje kot dušni pastir v ameriških severnih polarnih krajih. Zadnje čase je deloval v naselbinah Nulvak, ki je najbolj severna ameriška naselbina. Tukaj je s pomočjo nekaterih svojih spremljevalcev zgradil majhno Marijino kapelico. Ko je pater pred kratkim v svojem čolnu

Besede

(Povest)

Spisal N. Veilkonja. Ilustriral akad. slikar L. Šušmelj

Slike iz tromesečne kronike o naših krajih.

»Jalovke?« je rekel Siegl. »Matevž našel za Mali Golak!«

»Prav, da jih je!« je dejal France, ki se je premaknil za deblo, ko je opazil, da se je puška povesila. Tisti hip je srnjak spet začel rohnati, da so jame za Staniščem odmevale, kakor bi kdo vanje spuščal kamenje.

»Ali slišite?« je vprašal izza debele bukve. »Kako nabijak!«

»Srnjak!« je dejal Siegl in oči so se mu zasvetile.

»Dà, pod Golakom!« je dejal. »Če bi imel puško!«

»Slišite?« je dejal. »Tó je osmak! Videl sem ga dobro.«

»Osmak?« se je začudil Siegl. »Ne čest?«

»Ne, osmak! Sprejaj ima še majhen roglič. Videl sem ga na pet metrov. Tako je stal in gledal. Lepa žival!« je lagal.

Siegl je sicer vidno in z zanimanjem poslušal, toda umaknil se ni. Držal je puško predse. Če bi France ne videl, da se mu trese roka, bi mislil, da se pogovarja s prijateljem.

»Res, lepa žival! — Boji se me, revež! O, da bi mi prišel vsaj na dva koraka! To bi mu pokazal! — Prav lepa, pravim!«

»Za gospod frboltar,« je dejal Siegl, kakor so rekli Hanušu. »On prišla ponj!«

* oskrbnik.

France je stal kakor na trnju, v možganih mu je tiščala samo misel, kako bi prišel do grmovja.

»Če ne bo drugi prej prišel!« se je zasmejal izvalno France. »Če bi kdo drug imel puško in prej prišel. Ta ga ne bo več pustil, kakor sem ga jaz! Uho pošlje. Boste videli! Če bi imel puško!« je vzdihnil.

»Kličo ga s travo!«

Da je odtrgal ostrico, se je premaknil ter zaživljal na travo.

»Kako? Samo jaz smem! Saj ne smeš!«

»Kdor ga prikljče!« je dejal France. Za deblom se je čutil varnega, tudi je preračunal, da mu je treba samo tri korake do velike skale v grmovju, če bi hotel Siegl čez jaso. »Kdor ga!«

Klic je zavpil ter volto motil visoke bukve, ki so se pognale iz listja in vejčja. Najprej je klical počasi, kakor bi hotel trkati na nevidne šipe, potem se je razmajal in plaval preko Stanišča. Kakor bi srna vsa zbežala in plaha iskala pomoči.

»Ne!« je Siegl povesil puško. »Jaz sam smem! Prikljčim ga!« Vzel je objestno in prešerno iz žepa piščalko, ki je oponašala srnin klic. »Tako!« in je zapiskal. Francetova ostrica ni bila slabša.

Medtem pa je France, ki se mu je bila zvijala po srečilu, preskočil breg ter stal za skalami. Mah mu je starinsko dihal, ko se je vzpel za nje. Videl je, da Siegl začudeno in jezno grabi po puški. Kri mu je udarila v lice kakor bi pihal ogenj.

»O!« je zakričal France in njegov klic se je razlegel po gozdu kakor bi kdo sekal. »O, zdaj pa lahko spravite pihalnik in piščalko!« je izkival. »Na travo znam jaz boljše, pa ne tu. Tisti srnjak vas pozdravlja. Gotovo se bo kdo našel, ki vam bo na okno prinesel uho. Na

Posvet štirih vladarjev

V borbi za svobodo so se zbrali 19. oktobra v švedskem Oslu štirje vladarji skandinavskih držav. Vsi so odločno poudarjali, da hočejo ostati nevtralni, če pa bi bilo treba, svojo nevtralnost skupno braniti, jo bodo branili. Na koncu posvetovalni je izšlo uradno obvestilo sledeče vsebine:

Posvet je pokazal, da so severne države enodušne v volji, da nadaljujejo sodelovanje, da si ohranijo svojo nevtralnost. Od vseh zahtevajo spoštovanje njihove nevtralnosti. Severne države se bodo tudi v bodoče ravnale po osnovnih načelih ki so bila zadnja leta temelj njihove politike. Na posvetu so proučili tudi vse težave, ki jih je povzročila voj-

na za trgovino in posebno za pomorski promet. Severne države bodo glede tega v bodoče skupno postopale. Ravnale se bodo po sklepih, ki so bili sprejeti na konferenci dne 19. oktobra glede splošne trgovinske politike, kakor tudi glede vzajemne preskrbe prebivalstva vseh štirih severnih držav. Severne države bodo sodelovale z vsemi nevtralnimi državami, da se mir ohrani. Severne države so sprejele sklep, da se bodo tudi v bodoče pridružile vsakemu delu, ki stremi za tem, da bi se obnovil mir, na isti način, kot so nedavno podprle mirovne pozive belgijskega kralja in nizozemske kraljice.

DROBNE NOVICE

Italijani pišejo o zvezi šestih nevtralnih držav, ki naj bi bile: Jugoslavija, Madžarska, Romunija, Bolgarija, Grčija in Turčija.

V sedaj sovjetskem Lvovu so zaprli sivo-lasega katoliškega nadškofa Skeptickega.

120.000 ameriških Poljakov je manifestiralo v New Yorku za obnovu Poljske.

Nova prestolnica Litve bo Vilna, ki so jo Sovjeti vrnili sedaj Rusiji podložni državi.

Papež Pij XII. bo objavil 29. oktobra poslanico, ki jo pričakuje ves svet z velikim zanimanjem.

Novi italijanski veleposlanik v Londonu Bastianini je bil v angleški prestolnici posebno priščno sprejet.

Redni kračni promet so zopet otvorili med Anglijo in Nizozemsko.

Rusi so v Galiciji že začeli razširjati železniške tire, da bodo široki kot ruski.

Boji med sovjetskimi četami in Japonci so se spet začeli na meji Mongolije.

Švicarska vlada je ustanovila posebno taborišče za vojne begunce iz Nemčije in Francije.

125 letnico smrti Lermontova, za Puškinom največjega ruskega književnika, so praznovali v Rusiji.

Na Madžarskem je sedaj 38.000 poljskih beguncev, med njimi 5000 častnikov.

Ravnateljstvo živalskega vrta v Leipzigu je dalo pobiti vse golobe v mestu, da pristihi živež.

Tri križarke po 27.000 ton je dala v delo holandska vlada.

Nobena država na svetu do zdaj ni priznala uničenja Poljske ter novega stanja na poljskem ozemlju.

Vse avstralsko trgovsko in vojno brodogradnjo je pripravljeno za vojno službo.

22 novih letalskih šol so odprli v Kanadi, iz katerih bo letno prišlo 25.000 pilotov za angleško vojsko.

Na Dunaju je umrl general Sarkotič, bivši guverner Bosne.

Za 5 milijonov dolarjev manganove rude je Rusija ponudila Ameriki. Mangan rabi vojna industrija.

50 milijard dinarjev je dala francoska vlada na razpolago letalskemu ministarstvu.

17 ton zlata za nujne nakupe vojnih surovin so dali Sovjeti Nemčiji, trdijo Angleži.

35 bombnih letal so Nemci izgubili pri dosedanjih napadih na angleške ladje in na Anglijo.

Mednarodni evharistični kongres, ki bi moral biti maja 1940 v Nicli, so zaradi vojne odpovedali.

Nemški filmski igralec Ludwig Diehl je padel v bojih na poljski fronti.

Dunajski župan Neubacher je izjavil novinarjem, da bo v enem letu mir. Bomo videli!

Kitajci so v boju proti Japoncem zopet dosegli precejšnje uspehe.

Italijanski kralj Viktor Emanuel je izjavil, da se Italija ne bo nikdar bojevala proti Franciji.

Pogajanja med Turčijo in Sovjeti so se razbila zaradi sovjetskih zahtev glede Balkana.

Rusija ne bo ogrožala finske samostojnosti, je izjavil predsednik Sovjetske Rusije K. I. Kalinin.

Milijon mož postavi lahko v boj francoska zahodna Afrika.

Nova meja med Rusijo in Romunijo je še vedno popolnoma zaprta. Rusi so razstrelili celo nekatere obmejne mostove.

Ruski častniki vodijo pogajanja s kitajsko vlado o sklenitvi rusko-kitajske vojaške zveze.

d Moške in fantovske površnike, suknje, damske plašče, otroške in dekleške plašče za zimo dobite domače delo najceneje pri Gorščar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29.

okno in če bo odprto, tudi na glavo. Ali naj zdaj srnjak čaka? Če se mu pa mudilo!

Zapazil je, da se je Sieglu spet nabreknila žila na čelu in so se mu tresle roke, ko je dvignil puško.

»Saj meriti že znate nek je dejal.

Se ni dobro rekel, ko je zagorelo. Strel je padel v gozd, na Stanišču se je dvignil dim, pok je odmeval od hriba do hriba, kakor bi ga preganjali.

Glas je padal preko opadov in jam, rezko zadeval ob čeri pod Golakom, motal se skozi zvito grmovje, vrtel se po smrekovih vrhovih ter zmerom bolj votlo grmel, kakor da kaj podirajo. Strel v gozdu plaši živali, da beže v grmovje, kakor bi bile brez uma, le detel je radovedno strmel od debla. Srnjak je po Golakom prestrašeno zalajal, nato ga je bilo slišati še na grebenu, potem je njegov glas zatonil za vrhom.

France je za hip postal. Kroga se je bila zarila tik njega v skalo ter odkrnila drobec, ki ga je ranil v levi palec. Tega ni čutil, samo ves jezen in razdražen je planil kvišku.

»Zdaj bo prav zanesljivo kdo prinesel srnjakovo uho!« je glasno zavpil.

Spustil se je po praproti navzdol, lomil habat, praprot in lučnik pod nogami. »Nah, da bi kdo streljal!«

Habat ni čutil suše. Bahato je rasel na lazu ter strmel v lučnik, ki je bil splezal na mahovito skalo, da je bil še večji. Okoli panja so vabljivo kimale smukovce s svojim rdečim nasmehom, ob nizkem grmovju se je razpredlo malinčevje in zrele maline so se težko pripogibale k tlom. Okraj skale so bile nanesele črne mravlje visoko mravljišče, ter se nemirno spuščale po listju, ki so ga nakopile. France ni gledal. Drvel je naglo po listju in subih vejah navzdol, da je pokalo in prasketalo kot bi zažgal. Ko se mu je spodrnilo v

smajnem listju, ga je zaščemelo na palec. Pogledal je ter jezno otresel.

»In še v palec me je zadela«

Lomil je golovico, ko je lomstil med visokim senčnatim drevjem in tako trdo stopal, da ni bilo ališati žolne, ki je trkala po deblu. Veverica se je radovedno ozirala za njim in šop na ušesih ji je migal kakor bi izzival.

»Pa me je le zadela« je spet ponovil ter bil razjarjen, da bi grizel kamenje. »Pa me je le zadela« Odtrgal je od srjace krpico ter tiščal palec, ki mu je zelo močno krvavel. Skelelo ga je; čutil je mučno bolečino na roki ter mrmral kakor brez uma: »Pa me je le zadela!«

Mislil je, da ga je ranila krogla.

XXXIII.

Kaj je bile na mislih Mlakarjevemu Tonetu, Ruparici in Andreju! Ali se vsi iste želeli? Beste videli.

Mlakarjevemu Tonetu ni šlo iz glave; pri Bevku je Huljka obirala češnje ter v vrhu glasno razlagala, da hoče Rezka Mlakarjevega. »Če ne, ne bi mati tako rekla!« Tone je nabiral drva za mejo; ko je to slišal, mu je kri butila v glavo. »Rezka!« Na to še ni mislil. Andrej pa bo gotovo pustil! Saj ve! Andrej lazi za Vido! On — Tone — to ve, ker je staknil pismo, ki mu ga je bila pisala. In pri Mlakarju ni drugega. »Lende!« je pomislil. »Rezka ne bo pastirja, ker ni prav pameten!« Pomežiknil je z zdravim očesom ter zmajal z glavo. »In Huljka že ve: povsod ima svoj nos in pri vseh mrličih je za stražo.«

rečno prevozil Beringovo ožino ter se vrnil med svoje vernike v kraju Nulvak, kar je bilo prav na dan svetega Ignacija Lojolskega, je v novi kapelici daroval zahvalno sveto mašo.

Loterija v Avstraliji slovi po nenavadnem glavnem dobitku. Vsaj ona, ki jo je priredila strotnica mesta Winton. Pravila določajo, da smejo kupovati srečke samo mladi, samski moške, ki stanejo 20 funtov šterlingov. Glavni dobiček je 30-letna lepota iz najboljših hiš v mestu in še obljuba prireditvenega odbora, da krije vse stroške poroke in opremo mlademu paru lepo stanovanje. Zrebanje bo v tednu dni, medtem pa se množijo vprašanja po novosti. Prireditelji izdajajo samo to, da je nevesta lepa, pivavolna in poštena, ostalo pa da bodo igralci svedeli na dan zrebanja.

Prigovor. »Veš, Vida mi je rekla, da edino mene ljubi.« — »Hm, potem pa dobro pazi na svojo stvar. Saj veš, da pravi prigovor: Kdor laže, ta tudi krađe.«

(Nadaljevanje prihodnjic.)

RAZGLED PO SVETU

Naš narod zaupa svojemu voditelju

Pokojni dr. Evangelist Krek je tik pred svetovno vojno rekel mladeniču, ki je revolucionarnega duha kar gori: »Ti si mlad, in ti si lahko revolucionaren in proti obstoju dinastije (Habsburžanov), toda vodja, ki čuti v sebi odgovornost za usodo celega naroda, ne sme nikdar voditi take politike, ki bi slovenski narod potegnili v bojna nasprotja z njegovimi velikimi sosedi, ali celo v kaka revolucionarna dejanja. Ako boj ne uspe, bi nujno moral izginiti slovenski narod.«

Ko zasledujemo vseh 20 let odločno borbo slovenskega naroda za njegovo široko samoupravo, nam ne bote pride na misel to navodilo pok. dr. Kreka. Zdi se nam, da je naš voditelj dr. Korošec to navodilo dobro razumel in ga v veliki blagor celega naroda izvajal.

Naša borba je bila vedno odločna in jasna, nikar pa ne revolucionarna. Izšli smo iz najhujših bojev nezlojmljivi ter brez velikih izgub, skušali smo tudi v času, ko politične razmere za nas niso bile ugodne, krepiti naše narodno življenje in narodovo gospodarstvo. Pri tem pa smo pod vodstvom našega voditelja mogli našim bratom Hrvatom in Srbom prihraniti marsikatero razočaranje in trpljenje vse v cilju, da dosežemo z njim skupaj široke samouprave v močni jugoslovanski državi.

Komunistični val je šel preko nas leta 1918 in 1919 brez večje škode za narodno življenje. Težjo borbo so imeli bratje Hrvati in bratje Srbi. Tudi pozneje so silele v

osprejke neke struje, ki bi hotele nasilnim potom izvesti socialno in državno pravno preureditev. Naš narod pa je preveč trezen, da bi se udajal kakim komunističnim nesmiselnim razpravam, ali da bi po nepotrebnem postavil v nevarnost svoj obstoj. Zato se je strnil enotno okrog svojega voditelja.

Bratje Hrvatje nas dostikrat niso razumeli. Sedaj, ko je boj v glavnem dobojevan, pa počasi spregledavajo in priznavajo, da bi brez naše vztrajne borbe za široke samouprave ne bilo prišlo do pametnega sporazuma. Če ne bi bil naš voditelj pripravil razpolože-

nja med hrvatskim narodom, bi se bila mogla naša država razbiti v veliko škodo Hrvatov in Srbov in v pogubo nas Slovencev.

Zato nas ne moti neboljeno bevskanje nekaterih užaljenih »politikov in diplomatov«, ki so sprevideli, da niso ničesar stvarnega storili in da nimajo nobenih zaslug za dobojevanje boj, pa bi radi v zadnjem trenutku, predno je objavljena uredba o banovini Sloveniji, dopovedali, da naš voditelj vseh 20 let ni še ničesar storil za nas, ampak da bi mogli biti le oni rešitelji naroda.

Zavedajo se očividno, da naš voditelj iz utemeljenih in stvarnih razlogov ni še postavil zadnje pike na i ter da bi mogli s svojim čenčkanjem še koga premotiti.

Kakor pa je narod verno stal za svojim voditeljem v najtežjih časih, tako stoji za njim tudi danes na tej tako važni prelomnici in mu zaupa, da bo pravočasno prinesel našemu narodu zaželjeno samoupravo.

Iz raznih krajev

Kranj. S kolesom je podrl na Savskem mostu delavec Malovrh Franc iz Strazhiča Šoštarica Ignaca, zaposlenega pri gradbenem podjetju Dedek in stanujočega v Strazhiču. Šoštaric je dobil pri padcu težke notranje poškodbe. Prvo pomoč mu je nudil zdravnik dr. Bezič, ki je odredil takojšen prevoz v ljubljansko splošno bolnišnico. Tudi Malovrh je dobil močno podpluto rano pod desnim očetom.

Kranj. Ta teden je zadel pri delu v tovarni Jugobruna v Kranju kap samekega delavca Freliha Antona, starega 25 let, doma iz Male Koprivnice pri Litiji. Že v dopoldanskih urah je tožil, da se ne počuti dobro. Bolehal je namreč že več let na srčni hibi. Popoldne okoli štirih mu je postalo elabo in je padel v nezvest. Skušali so ga spraviti k zavesti, toda vse je bilo zaman. Tovarna je odredila a osebnim avtomobilom takojšen prevoz v Zdravstveni dom okrožnega urada v Kranju, kjer pa je mogel dežurni zdravnik dr. Bezič po treh minutah ugotoviti le smrt. Smrt je nastopila valed srčne kapi. N. p. v. m. l.

Prečna. Železniškega čuvaja Finka Ivana v Grobljah je železniški stroj blizu čuvajnice, ko je pregledoval progo, trčil v glavo, da je bil takoj mrtev. Zena in sedem otrok žaluje za njim. V velikem številu so ga spremili okoli pogrebu vaškani, prijatelji in tovariši železničarji. Sirena železnice, ki ga je ubila, je pretrepetljivo tulila. Ravno, ko je šel sprevod, je privozil mimo vlak. — V Mali Bučni vasi je zapustil dolino solz Kumel Janez, kmet, ki je bil že več let bolan. Naj v miru počivata! — Sadna letina je prav dobra, kruha pa zelo pija. — Iz srca privoščimo gđ. učiteljici Viljemini Kobal, da je napredovala za meščansko-šolsko učiteljico v Kamniku; vendar pa zelo zelo obžalujemo, da nas zapusti. Odlična v šoli, je bila tudi izven šole vzorna. Veliko je delovala v Prosvetnem društvu kot tajnica; v Dekl. krožku je bila duša vsega življenja. Mnogo se je trudila s otroci Marijinega vrta, ki jih je pripravljala za nastope ob raznih prilikah. Njena prijaznost, živahnost, pa skromnost so jo zapisale v srca otrokom in staršem ter dekletom, da so

43

Gospod Volodijovski

|| In nato je začela že v eni sapi govoriti: »Ni bilo tedaj silati o zagonih (vpadih), a oboj prapor je stal pod Paniovcami. Očka je z gospodom Bulajovskim nadziral služinčad, ki je na lokah pazila na črede. Tedaj pa so prišli Tatarji z vlaške strani in zajeli očka z gospodom Bulajovskim vred, a gospod Bulajovski se je že pred dvema letoma vrnil, očka pa se ni vrnil.«

Tu sta začeli dve drobčkani solzici polzeli Zoši po licih. Ko je Gospod Zagloba to videl, je bil globoko ganjen in je rekel:

»Ubožica... Ne boj se, otrok moj, očka se povrne in bo še plesal na tvojem ženitovanju.«

»In hetman je pisal gospodu Zlotnickemu preko Piotroviča?« je vprašal gospod Volodijovski.

»Gospod hetman je pisal glede očka gospodu mebniku poznanjakemu preko gospoda Piotroviča,« je govorila dalje Zoša, »in gospod mebnik jo z gospodom Piotrovičem našel očka pri Agi Murzi-beju.«

»Za božjo voljo, tega Murzi-beja jaz poznam! Z njegovim bratom gva si bila pobratima,« je zaklical Volodijovski. »Ali ni hotel izročiti gospoda Boškega?«

»Kaj je dal povelje, da naj očka izroči, a strogi, grozoviti Murzi-bej je očka prikril, gospodu Piotroviču pa je povedal, da ga je že davno prodal v Azijo. Toda drugi jetniki so pravili gospodu Piotroviču, da to ni res in da Murza na oboje tako govori, da bi se mogel dlje veseliti obojinih muk, ker je on izmed vseh Tatarjev za jetnike najgrozovitejši. Morda očka tedaj res ni bil na Krimu, ker ima Murza svoje galeje in rabi ljudi pri veslih, ali prodan očka ni bil; vsi so pravili, da Murza resnično ubija, kakor da bi ga izročil.«

»Sveta resnica, je rekel gospod Mušaleki. »Tega Murzi Ago-beja poznajo na vsem Krimu. To je zelo bogat Tatar, a za čuda zagrizen proti našemu narodu, ker so štirje njegovi bratovi padli na poboidih proti nam.«

»Ali pa nima on včasih pobratima med nami?« je vprašal Volodijovski.

»Je pač dvomljivo:« se je glasil odgovor od vseh strani.

»Tak razložite mi, kaj je to tisto pobratimstvo,« je rekla Baša.

»Vidiš,« je rekel Zagloba, »kadar se po vojni začne kakšna pogajanja, tedaj se vojaštvo med seboj obklupe in pogovarja. Takrat se dogaja, da je kakemu tovarišu kak murza všeč, murzi pa on, pa skleneta dosmrtno prijateljstvo, ki se zove pobratimstvo. Cim slavnejši je kdo, kakor na primer Mihael, az ali gospod Ruščic, ki ima sedaj poveljstvo v Raškovi, tem bolj je njegovo pobratimstvo zaželeno. Jasno je, da ga tak moč ne bo sklepal a komersibodi, ampak si poišče prijatelja le med najslavnejšimi murzi. Pri tem je tak običaj, da si zlijeta vode na sablji in si zaprisežeta medsebojno prijateljstvo, razumeš?«

»A če pride potem do vojne?«

»V generalni (splošni) vojni se lahko bijeta, če pa se snideta na samem ali pa kot bojovnika nastopita drug proti drugemu, tedaj se pozdravita in v slogi razideta. In če pride eden od njiju v sužnost, mu jo mora drugi omiliti, v najslabšem primeru pa tudi odkupilno zanj plačati, ha. bili so tudi taki, ki so si celo posest med seboj delili. Če gre za prijatelja ali znanca, ali če je treba koga polaskati ali komu pomagati, tedaj se tudi obrnejo pobratimi do pobratimov in pravičnost veleva priznati, da noben narod ne drži lepše podobnih prisieg kakor Tatarji. Beseda je pri njih vse! In na takega prijatelja se lahko a gotovošjo zaneses.«

»In Mihael ima mnogo takih?«

»Imam tri mogočne murze,« je odgovoril Volodijovski, »enega še iz ljubljanskih časov. Nekod

sem ga zaprosil pri knezu Jeremiji. Aga-bej mu je ime in če bi mu bilo treba zdaj tudi glavo dati, bi jo dal. Druga dva sta prav tako gotova.«

»Ha,« je rekla Baša, »hotela bi skleniti pobratimstvo a samim kanom in osvoboditi vse jetnike.«

»Tudi on ne bi imel nič proti temu,« je rekel gospod Zagloba, »samo ne ve se, kakšno nagrado bi od tebe zahteval.«

»Dovolite, gospoda,« je rekel Volodijovski, »posvetujmo se, kaj nam je storiti. Poslušajte torej: iz Kamenca imam vest, da pride semkaj najkasneje čez dva tedna Piotrovič a številnim spremetom. Le-ta potuje na Krim, da odkupi nekaj armenskih trgovcev iz Kamenca, ki so bili ob nastopu novega kana oplenjeni in ujeti. No, to se je pripetilo tudi Seferovemu, Pretorjevemu bratu. Vsi ti so zelo premožni ljudje; denar so jim ne smili in Piotrovič bo potoval dobro razložen. Ne grozi mu nobena neizgoda, ker je prvič zima blizu in ni primeren čas za čamube, potem pa potuje z njim Naviragh, delegat ešmadskega patriarha in dva anardrata iz Kafe, ki imajo spremna pisma od mladega kana. Dal bom torej Piotroviču liste do zastopnikov Poljske, pa tudi za moje pobratime. Razen tega je gospodi znano, da ima gospod Ruščic, poveljnik raškovski, med ordo sorodnike, ki so bili v deželi dobi sajeti in so se popolnoma potatili ter dosegli visoke službe. Vsi ti bodo zastavili vse svoje sile, poskušali a pogajanj in če se bo Murza upiral, bodo samega kana dvignili proti njemu, ali pa bodo samsa celo Murzi kje tam na them vrat zavili. Zato upam, da če je gospod Boški živ, kar Bog da, ga že čez nekaj mesecev prav gotovo dobim nazaj, kakor mi to ukazuje gospod hetman in moje tu navzoče bližnje poveljstvo,« tu se je Volodijovski priklonil svoji ženi.

Bližnje poveljstvo je zopet skočilo, da objame malega viteza. Goepa in gospodična Boška sta samo roke sklepati in se zahvaljevali Bogu, da

je vsi klicali: »Kala gospodična«. Bog ji bodi po Mariji bogat plačnik. — Soliško občasno poslušamo, da nam pošlje namesto te druge, ki bo ravno tako ljudska — vsa naša. Takih občutljiv nam je treba.

Smertno pri Ljubljani. Vsa zavratniška dolina je pod visokim žalostrano in nesrečno smrti, ki je začela 25-letnega fanta Proba Karola. Že od rojstva je imel nesrečno bolezen, ki ji pravimo pufarica ali bošjak. Velikokrat ga je napadla bolezen. V turek 24. oktobra pa je postal takšen napad usoden za njegovo življenje. Omenjeni dan se je podal v surini pohod nad domačim hlevom po selja. Gori ga je vrglo, da je padel, nato pa se skotalil po strmem bregu v mali potok. Ki je sicer drugatje brez vode, le zdaj je za naradi delja bilo nekoliko — tako nesrečno, da je prišel z obrazom v vodo in se utopil. Kasneje ga je neki mimoidoči našel in spravil. Najni Karol je bil miren in priden fant, ki je kot odlični skrbel za svojo bolno mater, s katero soustvarja vsa zavratniška nozdrva. — Ono nedeljo je priredil znani mladinski pevski zbor »Trboveljski slavci« v naši mogočni cerkvi sijajni uspehi koncert. Izredno lepo so predstavljali Grbljevo otroško majo v starodavnem jeziku. Nadse lepa pa je bila »Jadrna Marija« — solo točka mlade Renke Kucinskih. Po končanem koncertu v cerkvi se je števna množica poslušalcev ustavila na trgu pred cerkvijo, da sprejme »slavce«. Ti pa so se lepo razpostavili po cerkvenih stopnicah ter zapeli še nekaj veselih narodnih, za kar so bili nagrajeni s solnim plaskanjem. Po vsem tem pa jim je bila prirejena v holi mala zakuska. Silno navdušeni in veseli so se odpeljali mladi pevci — 120 po štirih — streter v svoje širne Trbovelje.

Stari trg ob Kolpi. Dne 11. oktobra je Vsemogočni podaril k Sebi g. Ivana Butala, gostilničarja, trgovca in posestnika v Sotnem trgu ob Kolpi. Vse njegovo življenje je bilo prepojeno s hudimi vikanji. Škoda so ga nesreče in bolezn, on je imagoval vse, oklepajoč se resne sv. vere, ki so mu dajale moči in poguma. Izgubil je haljugo čeno in s njo šest sinov in tri hčere — vse v krščanskem duhu vzgojene. Kako je bil priljubljen, pa nam je pričal njegov pogreb, kakešni je prav malo večer v Sotnem trgu. Naj aliha blaga duša pri Boga zaslužena plačila, preostale pa naj trčijo Bog!

Sotni pri Ljubljani. Prosvetno društvo v Sotnem bo priredilo v nedeljo 28. oktobra ob 5 popoldne v Prosvetnem domu akademije Kri-

stusa Kralja. Ker je spored akademije zelo lep in bogat, vabimo vse farane, da s svojo udeležbo dokazuje, da pri nas kraljuje Kristus Kralj. — V torek 17. oktobra je umrl France Ciperli, dolgoletni organist in zvest delavec na prosvetnem polju. Bil je priljubljen pri vseh faranih, kar je pričal tudi njegov pogreb. Njegova, ki je odšel v večnost, bodi Bog milostljiv sodnik. Ženi in otrokom pa aale iskreno sožalje.

Boštanj ob Savi. Po vinskih gorikah je nehalo veselo petje in debljanje, ker je sladko gromlje pospravljen. Pričela pa se je druga pesem v naših zidancih, katero prav radi poslušajo moškarji, ki po celoletnem težkem delu v vinogradih radi posejajo in priskujejo svetega Martina, ki bo spretnost sladki mošt v rajno vino. — Kmečko delo se bliža k koncu in za dober mesec bodo nastopile zimске počitnice za naše kmečke ljudi. Ker bo pozimi manj dela, pa bomo zimске mesece porabili za izobrazbo in izpopolnjevanje v tem, kar je nam na kmetih potrebno in koristno. Naši fantje — imeli zadajo nedeljo letni občni zbor FO, o-

Limbarci

Po cvetlicah se mi toži...

(Na sinčkovem grobu.)

Ni mi žal po tistem cvetju,
ki v jeseni obideš,
ko priroda brez nakitja
vse strajane napi.

Po cvetlicah se mi toži
in z mano žaluje vrt,
po cvetlicah, ki spominjajo
na objame blode mrt.

Vem zakaj ste ovanele,
ko smehljali se vam je goš,
ni vam mogla zadržati dati,
kar vam dal je vojni moj.

Zbogom, ačine cvetice, zbogom!
Kraljica tukaj je pomlad.
V lepem vrtu tam cvetijo,
kraj zdaj večnih ste lrvad.

kleta pa so se zbrala že 8. oktobra. Tako je naša mladina pogledala v preteklo leto in je postavila delovni program za bodoče prosvetno leto. Kako lepo bi bilo, če bi se vsa mladina naše fare zgrajila v svoja katoliška društva. Saj mladina potrebuje veselja, potrebuje pa še bolj jasnih smeric in opore. Takrat, ko bo naša mladina prekrvalena s prvim krščanskim duhom, bo zgajilo tiho žalostrno fantovstvo, ki se ponosa s pobojevanjem, postavljanjem zunaj cerkve med sv. majo, s razširjanjem cerkve in preziranjem lastnih stariev. — Na praznik Kristusa Kralja pa bomo imeli po večerajnih običajih zbor našega prosvetnega društva, ki je sicer mlad, a vendar se poznajo sodoči njegovega dela. Zadnje leto smo priredili več iger v zimskem času. Zelo lepo pa je bila obiskovana knjižnica, ki je izposodila čez 900 knjig, kar je za naše razmere zelo lepo. Vabimo mladino, posebno pa še naše gospodarje, očete in matere, da pridete na občni zbor, ker bo obenem sprejem deklet v Dekliški krogi in posvetitev vseh članov društva presv. Sera Jeca novemu. — Dne 1. decembra pride deset te denari tedaj za dekleta naše fare. Namen te tedajev je, da dobe dekleta smisel za red in uspeh v kmečkem domu, da se navadijo razumno in skrbno gospodinjiti, da bo v naših domovih sreča in zadovoljnost. Upamo, da se bo tudi ta tedaj obnesel, kot so se prejajši, ki so se še vrtili v naši hišnji.

Moravci. Fantje so se trudili od zrakov v svoje prejače življenja. Maruškaj zanimivi vedo povedati in prav pohvalno omenjajo po-strežljivost in gostoljubnost prebivalstva škofo-ljake okolice. Zlasti oni, ki so bili nastajali pri Sr. Duha-Virnače, se kar se morejo s-čuditi potrpečljivosti tamnoljane ljudstva in naklonjenosti, katero so jim izkazovali. Nikjer ni bilo čuti kakšne nepravice ali podvajanja, ki mnogi so trdili, da so prepravljani še ved živ-vati. To pa niso bile le prave besede, marve-de dejanja, za katere zaslužijo odkritosrčno pri-znanje.

Reka pri Krikem. V radnji »Domoljub« inveliki je posev v uradnikom »Kaj ogrola slo-venške kmetije« dokaj harki ljudi pokazal mo-son, kje našega kmetičarja pa tudi sicer sloven-skega Slovence tako občutno hudi čerjeli. Le škoda, če bi šel na krič mimo nas, pa mmo merodajnih takt, kot gre našim članom vsi-danjega časopisa. — Prenehi črtnik je se-sepi tukajšnje MJEZ delegat in Ljubljane ob-

šina je dal najti tako prijazne ljudi. Ohe je tudi preveč voljno veselje.

»Da bi stari kan Bivka je rekel gospod Ko-nstancin, »ti vse bi hude šin, takaj in vinar nam je bil zelo naklonjen, o miniden pa trdijo naspo-vo. Saj so tudi te armatne trgovce, po katere pojde gospod Ciharja Pustovc, napeli že na vla-de mladež v samem Babilonstvu, kar se je naj-čel zgodila po klanem skam.«

»Spremeni se mladi, kakor se je spremeni tudi stari. Proden se je namreč le-ta prepoznal o neki pokornosti, je bil najzaprtejši, nesrečni-pojšnega imena, je rekel Zagloba, »tja to naj-buje vna, kar sem bil sedem let v zadržnosti pri njem.«

»Po teh besedah je priselil k grupe Bosti.

»Kaj ti vije pogled tamo, gospo, minidno v vna. Sedem let ni bil Lato pa sem se vrnil in se zapokal teh gospod brezov toliko, da sem se vnaš dat svoje zadržnosti vsaj dva v prebi poslal, ne nedelje in praznike pa ne vem, če niso prili trje ali širje na vna, hla.«

»Sedem let je pomenila grupa Bostia in vrdimila.

»Kaj me bo krom, če sem dodal le en dan. Sedem let v sami kamni palača je puzil gospod Zagloba in skromnost mečikal v odni, »ta trditi je vrditi, gospo, da je to mladi kan moj...«

Tu je grupa Bosti nekaj dregnil na vna, naplo bostini s glavo vna, hla, hla in se malč v o-kaniti toli po ločilih, slednjil je v zavrtinjenja potegnil tudi gospo Bostia po ločilih in dregil.

»Vrdeti čel se bili in, kaj? V minidni, kar na trga, to avrdit, a vnaš dan kaka nova čela, hla.«

Komolna avrdna se je zelo smehla in se avrditla odzdravila od vnašega vna. Mladi čela, se potniti ali, kar se si bilis minidni, da mnašio bili čela, a katerih je govoril gospod Za-globa, nekaj avrditnega njihovi prijatelji avrditvati, zlasti kar so se vrditi glavo avrditvati.

»Treda bo hitro poslati k gospodu Bostia, e je reka Bostia, »ta bi gospod Pustovc dotal v Bostia, e je pripravljen hla.«

Na to gospod Bostia:

»Potniti se, gospoda, v vse to avrdna, do-kier je vna, takaj nlaž in nobeni čelavice na spogled in so poči vna, spominil pa Bog va, kaj se avrdne zgoditi.«

»Ali je mar imel gospod betman kakine vesti iz Carigrada? je vrdel Vardajevski.

»Imel jih je in se avrdna o njih osebo po-govoriti. To je govor, da je treda tudi s tistimi rimajtrji kamni amilati. Kaj se vna Bostia? Od njega je namreč mnogo avrdna.«

»Le še avrdnele avrdnele mora posekati, po-tem pa trga po potniti. Vna se najbi se danes ali jutri vrdeti. Ukatal sem me potniti samo vna, so po Avrdnih, kar gre vna v čelno in ni strah mrditi kuga. Sicer jih pa vrdeti pospra-vijo.«

»Gospod betman prosil je rekel gospod Ba-gud, »da ne bi imel Bostia takaj nobene avre pri svojem čela. Kolikrat hla bi v Bostia, avrdit naj gre. Gospod betman tudi prosil, da bi avrdna v vna napliti, kar je poverjen o nje-govi ljubim do nra. To je vrdet vna in more mnogo avrdna napraviti.«

Naj le gre do Bostia in kamor hla, e je odgovoril mali vrdet. »Od trenutka, ko smo Arbo umilili, ni ni več tako potneno. Izaj se ne po-jevo več avrdna vrdet hla do prihodnje trave.«

»Vrdet je tudi Arba umilni? je vrdel go-spod Novotajski.

»Taki je umilni, da ne vem, ali je pot in dregel ljudi vna, pa tudi ti bodo potniti vrdeti, je jih ni le Bostia vrdet potniti.«

Tega sem strahno vrdeti je odgovoril go-spod Novotajski, »tudi bo govor avrdna vna potniti do Bostia.«

Tu se je avrdil k Bostia.

»Lati na gospoda Bostia, ki si ga, mlo-šiva, gospo avrdna, prej avrdna, hla o-avrdet vna.«

»Bostia, e je odgovorila Bostia, »ti so spre-stano prikte za ta, kar se potniti hla.«

»Vsa poverjena mnašio avrdna vrdeti vna med avrdet, je potniti gospod Mihel ali potniti nar, pomen, gospod, a nra lepo go-spodno v Bostia.«

»To je avrdnele trket, pa nobena lepota, po-spod Bostia, e je odgovoril gospod Novotajski, »v Bostia pa potniti, kar stiti tam moj d-avrdit pod prapocem gospoda Bostia. Stoli deset let je, kar je v čelna avrdet, in je samo potniti trket na moje avrdna vna.«

Vardajevski je potil s rokami.

»Taki sem si misli, da si, gospod, oče gospo-da Novotajskega, in bi se bil mrdal prav za prav to vrdeti, a nra je najeta hlašt mrdetive gospo Bostia. Takaj sem si to misli, saj so tudi potn v avrdna hla. Prosim, kar je en dvoj hla, po-spod.«

»Tako mi je avrdna njegova rana nar, a kar je bila čelna hlašt, mnašio potnito d-avrdet.«

»Dvakrat sem takoga gosa vrdet. Samo, si bodjo voljo, ne imrdaj mi, gospod, vna negodila, takaj to je znamenit vnaš in čelni vrdet, ki si priktne najvrdet čel. Po gospodu Bostia je avrdet detnik v vna prapoc; mrdet ne vrd, go-spod, da je oče v betmanovi glavi? Čela poverjena so mi bila se poverjena in vnaš avrdet je vrdet v avrdna hla.«

Gospod Novotajski je mrdet od avrdavrdet (Dolje.)

Kdor svoj materali jezik zavrti ter ga potniti in napliti, je zmedenemu pijavu podobna, ki nra v prah potniti in se to-liko škoda si dela.

splošnem odobravanju obrazložil delo naših narodnih voditeljev in naš notranji in zunanji položaj. — V nedeljo 29. oktobra ob 3 popoldne bo v priporočeni dvorani tukajšnji Deklasi krožek igrar »Dve materici. Vabljeni.

Leskovec pri Krikem. Pretekli četrtek je bil v dvorani »Pod Lipco« občni zbor Fantovskega odseka, ki je izredno lepo uspel. Spet se bo začelo z velikim navdušenjem fantov društveno življenje, ki je v mesecih zunanega dela nekoliko zamrlo. Veliko število članov in živahna debata nam dajeta upanje na lep uspeh v novem društvenem letu. — Tatvina koles se je zadnje dneve v našem kraju tako razpasla, da človek že nikjer več ne sme pustiti svojega kolesa, če se hoče z njim peljati domov. V treh dneh so bila ukradena kar tri kolesa. Mislimo, da so pri tem delu udeleženi brezposelni, ki se v jesenskem času zaradi trgatve kar trumoma premikajo po naši občini. — Letina je bila, hvala Bogu dobra, le malo preveč dežja je bilo. Novo vino vre, da po vsej okolici diši. Zalostno pa je, da ga bodo ljudje prisiljeni prodati pod vsako ceno, ker trgovci stisko ljudi zlorabljajo do konca. Čas bi že bil, da se vtem kraju ustanovi Šadarska in vinarska zadruga.

Vrhnika. 50 letnico zakonskega življenja sta doživela Buh Janez, mizar, in njegova žena Ivana roj. Laznik. Rodilo se jima je 13 otrok, od katerih jih živi še devet, ki so že vsi odrasli in si služijo kruh v različnih poklicih. Sublanti je od vsega početka član Katol. društva rokodelskih pomočnikov na Vrhniki ter se je v istem udeleževal kot igralec in pevec. Ob 50-letnici mu društvo želi še mnogo srečnih in zadovoljnih let.

Litija. Občina Litija razglasi: One osebe, katerih svojci se nahajajo na orožnih vajah, se vabijo, da se takoj zgledajo v občinski pisarni v Litiji zaradi vložitve prošnje za drž. podporo. Pravico do podpore imajo samo revne družine, to je one, katerih edini hranitelj je bil vpoklican na orožne vaje. S seboj naj prinese točen naslov vpoklica ter rojstne podatke svoje družine. Dalje razglasi, da je občinska tehnična v Litiji spet v popolnem redu le sposobna za tehtanje.

Bogojina. Kdor želi naročiti »Domoljub«, »Slovenec«, Slov. dom« in »Bogoljub«, naj se obrača na našega zastopnika Franca Hrovata v Bogojini 157. Na njega se obračajte, če dohajajo časopisi nerodno. Pri njem se tudi lahko plača naročnina za omenjene liste.

Preddvor pri Kranju. V nedeljo se je vršil skupni sestanek JRZ in MJRZ v dvorani Prosvetnega doma. Zborovanju je prisostvovalo veliko število naših zavednih mož in fantov. O političnem položaju je poročal dr. Anton Megušar iz Kranja, ki je v svojem enournem govoru obravnaval notranje in zunanje politične dogodke. Za mladino je govoril predsednik okr. MJRZ Murnik Ciril iz Kranja, ki se je predvsem dotaknil vprašanja, kakšna je dolžnost mladine pri političnem delu za naš narod in kakšen program je MJRZ. Poslušalci so obema govornikoma napeto sledili in pokazali svoje zadovoljstvo nad politiko, ki jo vodi naš voditelj in naša stranka.

d Neveste, ženini! Najlepšo fotografijo za poroko Vam izvrši Foto-Studio, lastn. F. Mavec, nasproti Uniona, Ljubljana.

NOVI GROBOVI

n Umrli so: posestnik Janez Solar na Brezjah, 70-letna Marijanca Boček iz Ribnice na Dolenjskem, vdova vinarskega komisarja Olga Balon roj. Lipold iz Maribora, 53-letna Ana Rituper roj. Stefanec iz Murske Sobotice. — V Ljubljani so odšli v večnost: redovnica s. Marija Avrelja Ušen, tobačna delavka v p. Neža Miklave, učiteljica na Vrhniki Tončka Završnik, Antonija Plestenjak, železnicar Franc Zalar, zdravnik dr. Ivan Geiger, pokovski mojster Nando Tušar, zasebnica Marija Simec roj. Jane, gostilničar Ivan Cerne in delov. kemično tovarne Ivan Findeisen. Naj počivajo v miru!

O Poljaki in o Poljski

(Nadaljevanje.)

Vodovje.

Izmed poljskih rek se izteka v Vzhodno ali Baltičsko morje Varta, pritok Odre, glavna poljska reka Visla (njena glavna pritoka sta Bug in Narev) in Njemen (poljski je samo njegov zadnji tok), v Črno morje pa tečeta Pripet (pritok Dnjepra) in Dnjestar (poljska sta samo v svojem zgornjem toku). — Največji jezeri sta Naročko in Drivjatsko jezero (v vilenskem predelu). — Mnogi poljski predeli so močvirnati, posebno na severu in vzhodu, največje je Pripetsko močvirje.

Rude.

Rude se kopljejo na poljskem zapadu. Glavna poljska rudnina je premog (v Šleziji, pri Dombrovi in Krakovu). Poleg njega so še važni rjavi

Marija Ferjan:

Praznovat ljubezen gre...

Dan vseh mrtvih na grobove
praznovat ljubezen gre...
Kličejo še naz, o mati,
na Vaš tihi dom želje.

Saj tako smo danes blizu,
kot bi zopet se sešli
tu ob mrzlih durkih groba,
tu na pragu večnosti.

Kot da ste se z daljne poti
povrnili spet nazaj,
kjer ste videli lepote,
gledali Boga in raj...

Oj zato smo bele rože
nasadili za sprejem,
čutice na grob prilegali,
da bi grele nam objem.

Smo zvonove zazvonili,
da v molitev peli bi,
da v molitvi govorile
duše v solzah srčno si.

Govorile, ah, z besedo,
ki ljubezen le jo zna,
kot da smo samo na grobu,
le na grobu še doma.

Drugi god na verne duše
desetero src lhtl,
k Bogu molli, srčno prosil,
ko Vam večni mir želi...

premog (na Poznanjskem), cink (v Šleziji), svinec, nekaj železa (v Poljskem sredogorju), posebno pa sol (Vjelička pri Krakovu) in petrolej (nafta — Drahobice in Borislav).

Podnebje.

Poljsko ozemlje leži na prehodu med srednjeevropskim in vzhodnoevropskim podnebnim pasom, poljski jug in zahod spadata k prvemu, poljski sever in vzhod pa k drugemu. V tem delu so poletja bolj vroča, zime pa bolj hude, kakor v onem.

Rastlinstvo in živalstvo.

Tudi poljsko rastlinstvo in živalstvo ima tak prehodni značaj. 23% poljskega ozemlja, torej skoraj eno četrtino, pokriva gozd. V njem prevladuje peščena tla ljubeči bor, na boljši zemlji rastejo trepetlika, breza in hrast, v Karpatih pa plemenita jelka, poleg nje bukev, macesen in smreka. Poljsko sredogorje krasijo posebno lepi gozdovi, v njih rastejo pomešano jelke, bukke, beli gabri, lipe in javori. V gozdovih po lokah prevladujejo gabri, jelše, na še bolj vlažnih tleh pa vrbe in jagnjdi. Še v 18. stoletju je na Poljskem živel tur. V Beloveških gozdovih so Rusi gojili bizona, a sve-

lovna vojna in njene posledice so ga uničile. Los in jelen sta na Poljskem že redka. Ris in medved živita samo še v karpatskih gozdovih. Več je pa volkov, v hudi zimi obiskujejo tudi vasi. Neregularne reke in širna močvirja oživlja mnogoštevilni vodni in močvirni ptičji rod. Tako imajo poljski lovci dovolj dela in pobud.

Prebivalstvo.

Olede narodnosti in vere prebivalstvo Poljske ni popolnoma enotno. Po poljski uradni statistiki iz leta 1931 je bilo 22 milijonov Poljakov, po statistiki iz leta 1921 pa še skoraj 4 milijoni Malorusov (Ukrajincev na jugovzhodu), 2 milijona Židov, po 1 milijon Belorusov (na severovzhodu) in Nemcev ter 235.000 drugih narodnosti. Židje živijo skoraj izključno po mestih kot trgovci, obrtniki in prevorniki. Pribežali so iz Nemčije, ko so jih tam v 12.—14. stoletju preganjali in izganjali; zato govorijo posebno nemško narečje, imenovano »jid-dische«. Večinoma živijo prav ubožno v posebnih mestnih četrtih (»ghetto«). Strogovni Židje nosijo dolg črn »kaftan«, majhno črno čepico in v kodre zvite zalisce (»peikeles«). Po nekaterih mestih jih je do 80%, povprečno pa 50%. Nemci so posebno na zahodu, raztreseni po podeželskih jezikovnih otokih pa tudi drugod. Prve Nemce so poklicali na Poljsko poljski vladarji in velikaši že v srednjem veku.

Mejo med prevladujočim poljskim in prevladujočim ruskim (maloruskim in beloruskim) življenjem dela, kakor je zdaj pri nas že splošno znano, od severa do juga črta Suvalki-Augustov-Bjalistok, Bjalok-Parčev-Lublin-Przemisl-Karpati, vendar je imela poljska šlahita tudi vzhodno od te črte nad 50% rodovitne zemlje v svojih rokah.

Po veri je bilo leta 1921 nad 17 milijonov rimskih katoličanov (to so v prvi vrsti Poljaki), 3 milijone unijskih (katoličanov grškega obreda), 3 milijoni pravoslavni, 1 milijon protestantov (večinoma Nemci), 2.850.000 izraelitov (torej se je okoli 700.000 Židov po narodnosti štelo med Poljake) in 73.000 drugih.

Narodno gospodarstvo.

Poljska je pretežno poljedelska dežela, saj ima v nji kmetijski živelj večino (65,6%). Obdelana površina znaša 49%. Te je 70% v rokah malih in srednjih posestnikov (pod 50 ha), drugo je veleposstvo. Na zahodu je kmetijstvo jako napredno in združeno organizirano. Na vzhodu je pa še prav preprosto. Posebno racionalno obdelujejo zemljo veleposostniki.

Izmed industrijskih panog so glavne: lesna industrija, rudarstvo, tekstilna industrija (Lodž z okolico, Bjalistok in Šlezija). Železnica je največ v nekdanjem pruskem, najmanj v nekdanjem ruskem delu Poljske. Rusi so gradili samo vojaško važne proge. Osvobodjena Poljska je pridno gradila nove proge, vendar jih pa še ni dovolj. Trgovsko brodogojstvo in posebno morsko luko (Gdinjjo) si je morala Poljska šele ustvariti.

Svobodna Poljska je izvažala v prvi vrsti premog, les, cink, petrolej (nafto) in poljedelske izdelke. Monopol so bili: špirit, tobak, vžigalice in sol.

Se nekaj drobnih

Okoli 110.000 poljskih vojnih ujetnikov so zaposlili Nemci v svojem kmetijstvu.

V škofiji Roder je umrl 99 letni duhovnik Fouet, starosta francoske duhovščine.

Pogajanja med Turčijo in Sovjeti se bodo najbrž v kratkem nadaljevala.

Bolgarska vlada je odstopila; novo sestavi zopet Kjesiovanov.

200 mladih mlčih se priglašajo povprečno dnevno francoskemu ministrstvu za sprejem v letalske šole.

V kratkem se sestanejo zunanji ministri Turčije, Perzije, Iraka in Afganistana; obramba proti pritisku od zunaj.

Stalin kandidira za poslanca v dveh okrajih na Poljskem. Ni dvoma, da bo izvoljen z nad sto odstotno večino.

Nov redilni prašek

»REDIN« za prašče. — Vsek kmetovalec si lahko hitro in s malimi stroški sredi svoje prašče. Zado- stuje se 1 zavitek za 1 prašča ter stane 1 zav. 6 din, po pošti 12 din, 3 zav. po pošti 24 din, 4 zav. po pošti 30 din. — Mnogo zahtevalnih pisem. Poslajte: pravi Redin se dobi samo s porčno sliko.

Prodaja drogerije Kant, Ljubljana, Židovska ul. 1.
Na deželi pa prodaja Redin vsaka trgovina.

Krotilec levov se je ravno nahajal v veliki kletki med krvoločnimi levji, ko pride nekakšenec ter mu pove, da ga zunaj čaka krojač s računom.

»Ze prav. Recite mu, naj kar sem notri pride.«

Kupujemo šipek

po najvišjih dnevnih cenah.

Salus d. d., Ljubljana

Nekje v Ameriki je bilo, ko sta se pred so- diščem znašla dva advokata, zastopnika vsak svo- jega klijenta. Ta dva se dosegel še nista poznala.

»Vi, umazanec, pokveka srednasta, jaz vam že pokažem, kaj se pravi ljudi zavajati in goljufati.«

Je dejal prvi, naka se je oglašil drugi:

»Vi, vi, le nikar tako oblastno in bahato, vi, lažnjivec, vsek lažnjivec, prevarant...«

Vmes je posegel sodnik: »No, zdaj ko se go- spoda poznata, lahko pričnemo s ratpravo.«

Črni gaber kupim

za takoj ali za posek posumi. Plačilo takoj, tudi pred posekanjem. Ponudbe je potrebno poslati takoj na upravo »Domoljub« pod številko 10392

Le desetorica ljudi se je rešila s potoplje- ne ladje na neobljuden otok. Po večdnem čakanju se je končno približal parnik ter od- poslal motorni čoln do brega. Mornariški čast- nik je vrzel šop časopisov na suho ter zaklical: »Komendant parnika vam pošilja te časopise ter vpraša, če hočete biti rešeni potem, ko bo- ste prečitali liste in zvedeli, kakšna zmeda vlada na svetu.«

Izšla je

DRUŽINSKA

PRATIKA
ZA LETO 1940

in se jo dobiva pri vseh veletržih in v knjigarnah. Na to posebno opozarjamo manjše trgovine po deželi in sejnarje. // Cena kljub večji obsežnosti nespremenjena ista.

Vse zahteva pratiko s podobo sv. Družine!

NOTRANJCI

Zinška obznanje domače ljudske dežele po ugodni ceni pri Malči Kečlik, Čerkajca.

»Domoljub« stane 35 din za celo leto, za izposojstvo 60 din. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročila, interese in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglas se naročunava po posebnem ceniku. — Telefonska uredništva in uprave: 40-64. Izdajatelj: dr. Gregorij Počjak. — Urednik: Jota Kečlik. — Za Jugoslovanske tiskarne: Jota Kramarč.

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5.—. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kme- tijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslova oziroma obrtniki pomočni- kov ali valencev in narobe.

Prislojstva za male oglase se plačuje naprej.

Mesarskega vajenca

sprejme Vrbovec Fr., mesar, Gradec 21, Li- tija.

Večje posestvo

v okolici Ljubljane, oddam v najem pod ugodnimi pogoji. Po- nudbe v upravo pod »Kavcije zmožen« št. 16396.

Krava

8 mesecev breja, na- prodaj, Tacen 14.

Mlado kravo

dobro mlekarico, pro- dam. — Černa, Kranj, Čolnova 14.

Velika hrastova kad

za želje in namaka- nje sadja, skoraj no- va, napredaj. Pošliva se: Smole, št. Vid n. Ljubljano.

Prodaj

zaradi opustitve kme- tijske dve kravi s tele- toma, mervo, stamo, steljo, in slamozemico itd. — Pečar, št. Vid nad Ljubljano 16.

Kravo

s drugim teletom pro- dam. Naglič Franc, Plesivica, p. Brezovi- ca.

Mesarskega pomočnika

sprejme takoj Javor- nik, mesar, Grosuplje.

100 različnih knjig

za 100 din in knjige za štiri razrede gim- nazije, dobro ohranje- ne, prodam za 350 din. Ponudbe v upr. »Do- moljuba« pod »Knji- go« št. 16396.

Moške obleke

perilo in vsa oblačila po priznani nizkih cenah si nabavite pri Preskerju - Sv. Petra cesta 14, Ljubljana.

Deklica

5 let stara, oddam do- brim ljudem za svojo. Naslov v upravi »Do- moljuba« pod »načko« »Lepa deklica« 16397.

Tri krave

prodam. Skodler Fr., Kozarje 130, p. Do- brova.

Telica

12 tednov breja, od dobre mlekarice, na- prodaj. Birtič, Dobro- va 39.

Napredaj

v Mengšu: enonad- stropna hiša s gospo- darskimi poslopji in semljiščem, tovarna za peči s večjim travni- kom; v Domalah-Stu- da: enonadstropna hi- ša s semljiščem. Po- jasnila daje Hranilni- ca in posojilnica v Kapanju, Sotna št. 22.

Hišite!

21 šivalnih strojev, popolnoma novih, po neverjetno nizkih ce- nah, napredaj same pri »Prometi, naspro- ti krizanske cerkve.

Visokoprilična vila

ugodno napredaj. An- gele Žager, Petrovče št. 20 pri Cerju.

Breje svinj

prodam. Informacije v Tacnu 32.

Žrebata

leš mescev starega, prodam. — Marinko, Vnanje gorice 15, p. Brezovica.

Srbske srečke

rdečega kriza in toba- čna, ratno šteto, ku- piti. Ponudbe v upra- vo »Domoljuba« pod »Tudi druge« št. 15398.

Čevljar, pomočnika

sprejme Urnkar Fr., Kandra, p. Vača.

Usnje

domačega izdelka nudi najugodnejše obrt- nikom in kmetovalcem LAVRIČ, usnjarna — št. Vid pri Stični.

Čevljar, šivalni stroj

cilinder, v dobrem sta- nju, ugodno napredaj. Naslov v upravi »Do- moljuba« št. 16398.

Flanelo za perilo

trpežno, od 5.50 din naprej, trpežni model barhenti za otroške in ženske obleke od 10 din naprej, blago za plašče od 35 din, za moške suknje od 40 din, zimske rjuhe od 20 din, deke od 27 din, kakor tudi razne ostanke dobite v Goričarjevi mali trgovini za vodo, Sv. Petra nasip 29 (kjer je krompirjev trg). Ako pa hočete izbrati kaj boljšega za praznik, imate pa v glavni trgovini lepo izbiro in tudi nizke cene. — Ker bomo letos vsem stalnim odjemalcem poslali koledarje, naj vsak pusi pri blagajni v eni izmed vseh treh naših trgovin svoj naslov.

F. I. Goričar

Ljubljana

Sv. Petra cesta 29 in 30 in Sv. Petra nasip 29.

Grapar je pogledal čez plot svojega sosa: da: Ja, kaj pa počenjaš, saj boš ves vrt pre- kopal, Stiberanik. Mar naj bo to zaklonišče pred bombnimi napadi?

Stiberanik: »Ne, Grapar, ti tega ne razumeš. Ali ne vidiš, da sem na drevo pritrtil gugali- nico za otroke? Ker pa je vrv predolga, no- ram zemljo odkopati, da se bodo mogli otroci gugati.«

Za jesen nudi prvovrstno suknjo za moške obleke in suknje ter damsko tel- neno blago za obleke in plašče po zelo nizkih cenah.

Oblačilnica za Slovenijo - Ljubljana

Tyrševa cesta 29 (hiša Gospodarske zveze)

Vse vrste blago prodajamo tudi na branilne kuf- lice Slavice Zadrutne zveze v Ljubljani.

Zdravnik je planil iz svoje ordinacije sobe: »Daj mi hitro mojo torbico.«

Hčerka: »Kaj pa je, očka, da se ti tako mudi?«

Zdravnik: »Neko mi je telefoniral, da brez mene ne more živeti in potisnil si je klopek na glavo, da bi odšel.«

Hčerka: »Počakaj malo, očka, meni se pa prav zdi, da je bil ta telefonski pogovor za meac!«

»Hrastje. Fantovski odsek in Dekliški kro- žek priredita v nedeljo, dne 29. oktobra ob pol- štirih popoldne v našem domu akademiji v splošno nedeljo Kristusa Kralja in telovadni nastop. Na sporeda so krasne simbolične vaje: deklet, rajalni zbori otrok, perške nočke, zborna deklaracija in drugo, ker je vse dobro na- širano in bo pričalo o živahni delavnosti naše- ga prosvetnega društva. Iskreno vamimo vse naše prijatelje iz bližnje in daljne okolice.« (Idnor.)

On: »Ze zopet novo obleko? Kje pa si jemlješ denar?«

Ona: »To je tvoja stvar. Nisem te vzela, da ti bom dajala pouk v finančnih zadevah.«

»Ali ste vi tisti, ki je mojega moža rešil, da ni utonil?«

»Da, gospa, jaz sem tisti.«

»Dobro. Toda, kje pa je njegov klopu?«

Najboljše sredstvo proti kalamarni smrti (ter) in kalamarni smrti pri utonitju je velično mazilo

„OKAMA“

Nešteto priznanj od babic in mater. OKAMA mazilo čudovito ugodno in hitro deluje pri vseh in zastavljenih smrti, opijanju, kram, kram in drugih kalamarnih smrti.

Dobi se v lekarnah in drogerijah.

Glavna zaloga lekarna

Mr. OBLAK, št. Vid nad Ljubljano